

Budgetredegørelse 2017 - 2020

November 2016

Indhold

Økonomien	3
Budgettets indtægter.....	4
Budgettets udgifter.....	5
Selvbudgettering.....	7
Rammerne for kommunens økonomi	8
Aarhus kommunes økonomiske politik.....	9
Bolig og befolkningsudvikling	11
Fortællingen om Aarhus	12
Aarhus-målene	13
Sociale Forhold og Beskæftigelse	14
Teknik og Miljø.....	22
Sundhed og Omsorg	31
Kultur og Borgerservice.....	37
Børn og Unge	44
Borgmesterens Afdeling	49
Budgetsoversigter	51
Resultatopgørelse.....	51
Sammendrag	53
Ressourcer i afdelingerne.....	57
Social forhold og besksæftigelse	57
Teknik og miljø.....	59
Sundhed og omsorg	61
Kultur og Borgerservice.....	61
Børn og Unge	61
Borgmesterens Afdeling	61

Økonomien

Aarhus er på mange områder inde i en positiv udvikling. Der er en høj befolkningsvækst, en positiv beskæftigelsesudvikling, og der bliver stadig færre, der er afhængige af offentlige ydelser. Indtægts- og uddannelsesniveauer i befolkningen er stigende.

I budgettet for 2017 betyder den positive udvikling i Aarhus, at der i forhold til tidligere er lavere udgifter til indkomstoverførsler, hvilket samtidig betyder flere skatteindtægter. Men det betyder også, at kommunen får færre indtægter fra de udligningsordninger, som fordeler pengene til landets kommuner. Samlet set betød det, at de ikke-disponerede midler var begrænsede ved forhandlingerne om budget 2017.

I forliget om budget 2017-2020 er der bl.a. via omprioriteringer og administrative besparelser fundet penge til en række tiltag. Området for voksne med handicap får i gennemsnit yderligere 53 millioner kr. om året de næste fire år. Der blev også fundet penge til bl.a. toiletter på folkeskolerne, en ramme til idrætsfaciliteter, en ramme til kulturen, et opgør med parallelsamfund, ældre medicinske patienter og ældre med handicap, renholdelse af byen - for blot at nævne nogle de øvrige tiltag i budgetforliget.

Endvidere er der afsat penge til de store velfærdsområder, så den stigende efterspørgsel i takt med en voksende befolkning kan imødekommes. Befolkningsudviklingen indebærer, at udgifterne stiger med yderligere ca. 100 mio. kr. hvert år i perioden 2017-2020. En stigning på ca. 100 mio. kr. hvert år svarer til knap 1 % af de samlede serviceudgifter. Det vil sige, at befolkningsudviklingen indebærer en stigning på knap 4 % i serviceudgifterne i budgetperioden.

De administrative udgifter reduceres med 17 mio. kr. årligt fra 2017, og yderligere 15 mio. kr. årligt fra 2018.

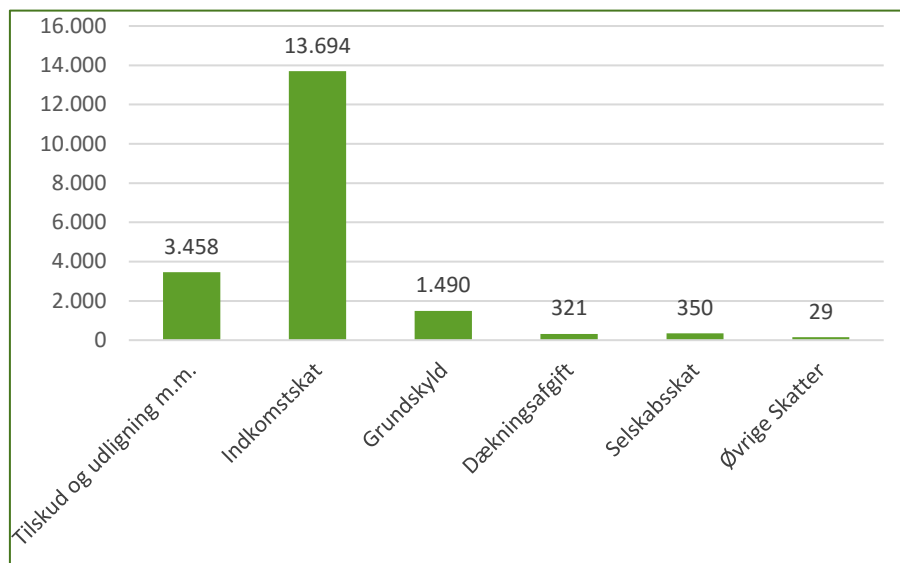
Byrådet i Aarhus Kommune har gennem mange år prioriteret stram økonomistyring og økonomisk balance, og der er gennemført omfattende omstillinger og effektiviseringer. Velfærden er løbende udviklet, samtidig med at antallet af medarbejdere gennem en årrække har været faldende relativt set. I 2011 var der 75,1 medarbejder pr. 1.000 indbyggere, mens dette tal i 2020 vil falde til 64,8. Alene i 2015 er der gennemført konkrete, reelle effektiviseringer for 156 mio. kr. og der forudsættes hvert år gennemført reelle effektiviseringer for mindst 115 mio. kr. Også på forsyningsområdet er der effektiviseret, så en aarhusiansk familie i et standard parcelhus i 2016 betaler 2.100 kr. mindre end i 2013.

Budgettets indtægter

De samlede indtægter i Aarhus Kommune forventes at være på 19,1 mia. kr. i 2017. Fordelingen af indtægterne fremgår af figur nedenfor:

Fordeling af de budgetterede indtægter i 2017, i alt 19.126 mio. kr.

Ud over disse er der indtægter fra brugerfinansiering, statsrefusion, anlæg og renter på ca. 5 mia. kr.

Skatteindtægter

Det fremgår af figuren, at langt den overvejende del af kommunes indtægter kommer fra indkomstskat samt tilskud og udligning, som tilsammen udgør ca. 19,3 mia. kr.

Den samlede finansiering fra grundskyld, dækningsafgift og selskabsskat udgør ca. 2,2 mia. kr.

De samlede skatteindtægter i budgettet for 2017 udgør 15,9 mia. kr. stigende til ca. 17,7 mia. kr. i 2020. Den kommunale skatteprocent er budgetteret til at være 24,4 % i alle årene.

Størstedelen af skatteindtægterne kommer fra indkomstskat, mens mindre dele kommer fra grundskyld, dækningsafgift og selskabsskat. Dertil kommer mindre beløb fra dødsboskat og forskerskat.

Væksten i udskrivningsgrundlaget i Aarhus Kommune fra 2013 til 2014 er opgjort til 2,8 %, hvilket er 0,9 procentpoint mere end væksten på landsplan.

Ud fra de foreløbige opgørelser er væksten i udskrivningsgrundlaget i Aarhus fra 2014-2015 ligeledes budgetteret til at ligge 0,9 procentpoint over væksten på landsplan.

Mervæksten i udskrivningsgrundlaget i Aarhus i 2014 og 2015 begrundes dels med en mervækst i befolkningen samt en højere gennemsnitlig indkomst ved personer under virksomhedsskatteordningen i Aarhus i forhold til landsplan.

Også i 2016-2020 forventes en større befolkningsvækst i Aarhus end på landsplan. Spændet mellem befolkningsvæksten i Aarhus og på landsplan er dog indsnævret, og der budgetteres derfor også med, at mervæksten i udskrivningsgrundlaget i Aarhus i forhold til landsplan trappes ned med 0,1

procentpoint årligt fra en mervækst i 2015 på 0,9 procentpoint til 0,4 procentpoint i 2020.

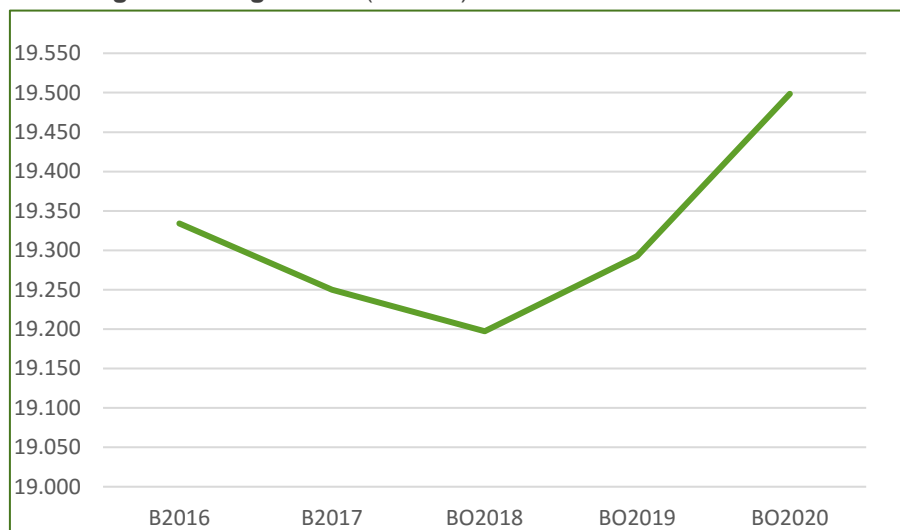
I 2016 er der reduceret yderligere i mervæksten, fordi KL har oplyst om, at udskrivningsgrundlaget for 2015 for flere byer – herunder Aarhus – indeholder nogle større engangsindtægter, som ikke kan forventes fra 2016 og frem. I 2016 budgetteres derfor med en mervækst på 0,5 procentpoint.

Budgettets udgifter

Drift

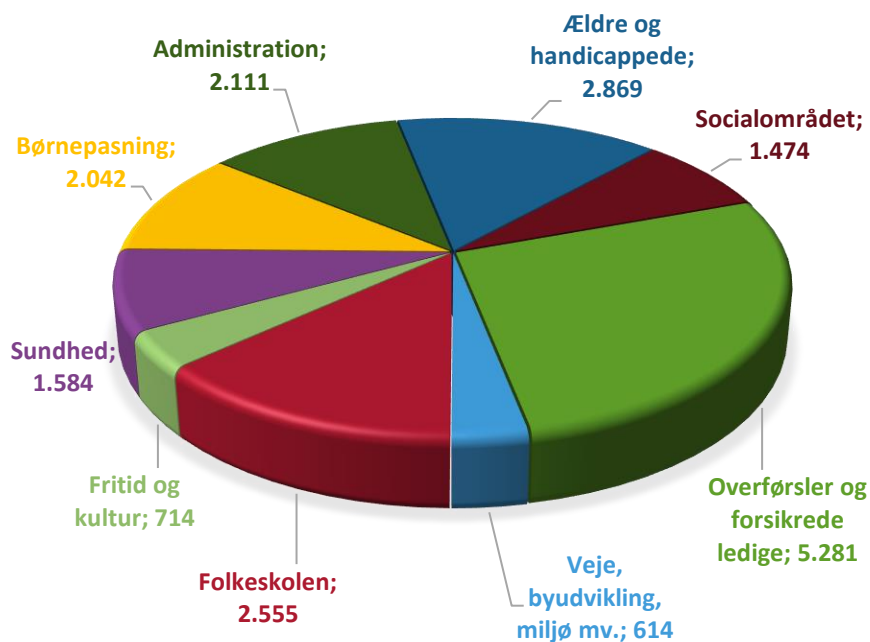
I budget 2017 er de skattefinansierede driftsudgifter på 19,2 mia. kr.

Driftsudgifter i budget 2017 (mio. kr.)

De skattefinansierede driftsudgifter falder frem mod 2018 for så at stige herefter. Budgetmodellerne medfører stigende driftsudgifter i alle år. Faldet i de første år skyldes bl.a. at stigningen i budgetmodellerne i disse år ikke er så store så store som de besparelser, som blev gennemført i sidste års budget.

Fordeling af Aarhus Kommunes udgifter i B2017, i alt 19.244 mio. kr.

Serviceudgifterne udgør ca. 67% af de samlede driftsudgifter, mens forsørgelsesudgifter m.v. udgør de resterende ca. 33 %. De største serviceområder er folkeskoleområdet, ældreområdet samt børnepasning, som udgør stort set samme andel af de samlede skattefinansierede nettodriftsudgifter.

Øvrige udgifter

I Aarhus er der praksis for at sammenholde udviklingen på overførselsområdet i Aarhus med resten af landet. På den baggrund er der hidtil indarbejdet et tab på overførselsområdet. Fra budget 2017 er tabet afløst af en gevinst. Det skyldes de senere års positive udvikling i blandt andet beskæftigelsen, som har medført faldende udgifter til offentlig forsørgelse. Herudover investeres der i en række indsats, som til sammen forventes at give et positivt bidrag på ca. 60 mio. kr. årligt.

På beskæftigelsestilskuddet, der finansierer udgifterne til de forsikrede ledige, er der budgetteret et tab i 2017 på 170 mio. kr. Da det er forudsat, at den kommende udligningsreform vil løse beskæftigelsestilskuddets indbyggede systemfejl, er der ikke budgetteret et tab på området fra 2018.

Anlæg

Der er budgetteret med nettoanlægsudgifter på 815 mio. kr. i årligt gennemsnit i årene 2015 til 2020. Der er således et højt anlægsniveau i budgetperioden.

Anlægsudgifter og indtægter i perioden 2015-2020

Blandt de væsentligste anlægsprojekter i perioden findes de bynære havnearealer, infrastrukturprojekter, energirenoveringer samt vedligeholdelse og genopretning af kommunale bygninger, veje og anlæg. Hertil kommer en lang række mindre projekter.

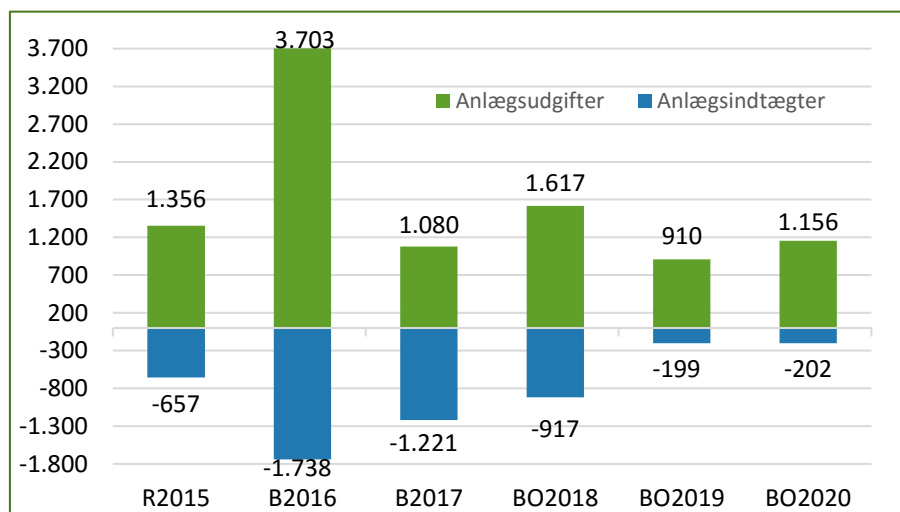
De høje anlægsindtægter i 2016 skyldes fortrinsvis indtægter fra de bynære havnearealer. Der er tidsforskydninger mellem udgifter og indtægter på de bynære havnearealer, der medfører en nettoanlægsudgift på over 700 mio. kr. i perioden. Disse udgifter dækkes over tid via grundsalget. Underskuddet

• Udgifter pr. borger

- Serviceudgifter pr. borger i Aarhus: 39.174 kr.
- Serviceudgifter pr. borger på landsplan: 42.394 kr.
- Overførsler (inkl. forsikrede ledige) pr. borger i Aarhus: 15.928 kr.
- Overførsler (inkl. forsikrede ledige) pr. borger på landsplan: 14.275 kr.

i 2020 skal ses i lyset af, at der alene i dette år er en nettoudgift på over 400 mio. kr. til de bynære havnearealer.

Anlægsudgifter og -indtægter i budget 2017 (mio. kr.)

Selvbudgettering

Hvert år giver staten de enkelte kommuner mulighed for at modtage en garanti for hvor mange indtægter kommunen vil få det følgende år. Garantien dækker skatter og generelle tilskud fra staten. Denne statsgaranti betyder, at et eventuelt fald i disse indtægter dækkes af staten.

Kommunen kan fravælge statsgarantien og i stedet vælge at selvbudgettere. Kommunen vil så kunne beholde eventuelle merindtægter, der ligger ud over det staten har garanteret. Omvendt er risikoen ved at vælge selvbudgettering, at eventuelle lavere indtægter skal finansieres af kommunen.

Byrådet har for 2017 besluttet at vælge selvbudgettering af skat og generelle tilskud. Dette sker i forventning om, at der er en økonomisk gevinst på 172 mio. kr., ved selvbudgettering. Den forventede gevinst er ikke brugt i budget 2017, men i stedet reserveret til senere brug.

I forbindelse med budget 2018 vil der blive lavet en ny opgørelse af den forventede gevinst. Forligspartierne kan herefter beslutte, hvordan halvdelen af den forventede gevinst skal bruges. Den anden halvdel reserveres til det tilfælde, at det viser sig, at gevinsten rent faktisk bliver mindre end forventet. I takt med at den endelig gevinst kan opgøres i de efterfølgende år, vil denne blive indarbejdet i budgetgrundlaget.

Rammerne for kommunens økonomi

Konjunkturudvikling

Udviklingen i kommunens udskrivningsgrundlag for indkomstskat er nært forbundet med konjunktursituationen og udviklingen i både den nationale og internationale økonomi.

Magistratens Budgetforslag for Budget 2017 tager udgangspunkt i skønnene fra regeringens Økonomiske Redegørelse fra maj 2016. Her nedjusterede regeringen sit skøn for udviklingen i BNP især i 2016, men også lidt i 2017 i forhold til Økonomisk Redegørelse fra december 2015.

Nedjusteringerne skyldtes dels en lavere vækst i BNP i 2015 end forventet og et mere afdæmpet skøn for væksten i den globale økonomi i 2016. Fra 2017 og frem forventedes stigende vækst, men fremgangen i økonomien var altså endnu engang blevet forsinket.

Forventningerne om højere vækst fremadrettet var særligt baseret på udviklingen i beskæftigelsen og det private forbrug. Beskæftigelsen er de seneste år vokset markant og ledigheden er faldet. Dette bidrager sammen med stigende boligpriser og lav inflation til en positiv udvikling i det private forbrug.

Til gengæld fremgik det af Økonomisk Redegørelse fra maj 2016, at der var usikkerhed i forhold til udviklingen i Danmarks samhandelslande, og i den daværende prognose var det lagt til grund, at briterne blev i EU. Der har derfor været en forventning om, at regeringen ville nedjustere sit skøn over både BNP-væksten og kommunernes udskrivningsgrundlag i den næste prognose.

Med den nye Økonomiske Redegørelse, som netop er offentliggjort ultimo august 2016, nedjusterer regeringen som forventet væksten i BNP i både 2016 og 2017 med 0,2 procentpoint i forhold til prognosen fra maj 2016 – blandt andet som følge af briternes valg om at forlade EU.

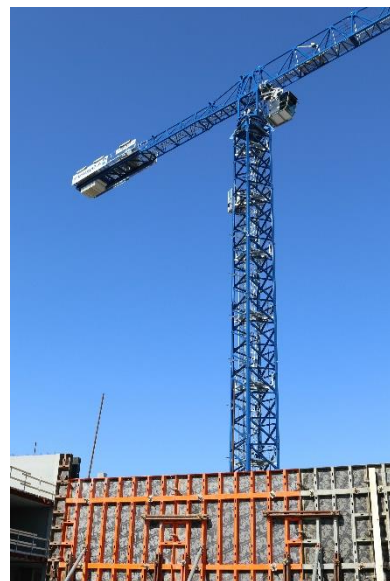
Til gengæld opjusterer regeringen deres skøn over væksten i det kommunale udskrivningsgrundlag med henholdsvis 0,4 og 0,3 procentpoint i 2016 og 2017. Opjusteringen begrundes med nye oplysninger om indtægterne i 2015, opjustering af beskæftigelsen, lavere renteudgifter og højere skønnede pensionsudbetalinger end forudsat i maj.

Det afventes nu, at KL revurderer væksten i kommunernes udskrivningsgrundlag på baggrund af de nye tal fra regeringen, og at de herudfra opdaterer skatte- og tilskudsmodellen. De eventuelle konsekvenser for Aarhus Kommunes vil indgå i det endelige budget.

Beskæftigelse / ledighed i Aarhus

Konjunkturerne har stor betydning for beskæftigelsesudviklingen i Aarhus Kommune.

Antallet af bruttoledige i Aarhus Kommune i september 2016 er faldet med 120 fuldtidspersoner i forhold til august 2016. Set over det seneste år (september 2015 - september 2016) er ledigheden steget med 49 fuldtidspersoner svarende til 0,7 pct. Ledigheden har også været faldende i Business Region Aarhus, men stigende på landsplan over den seneste måned. Set over det seneste år er ledigheden i Business Region Aarhus faldet med 6,1 pct.

Med den seneste udvikling i ledigheden ligger bruttoledighedsniveauet i Aarhus Kommune fortsat over niveauet for hele landet. I Business Region Aarhus som helhed ligger ledighedsniveauet fortsat under landsplan. Angivet som pct. af arbejdsstyrken er ledighedsniveauet i Aarhus Kommune i september 2016 på 4,5 pct. I Business Region Aarhus er ledighedsniveauet fortsat på 3,6 pct. af arbejdsstyrken.

Et fald i ledigheden er som udgangspunkt bedst, hvis beskæftigelsen samtidig stiger, da det er ensbetydende med flere i selvforsørgelse. I Aarhus Kommune har der i perioden august 2015 - august 2016 været en markant stigende beskæftigelse på 1,6 pct. Udviklingen i beskæftigelsen på landsplan og for Business Region Aarhus har også været positiv. Bemærk, at beskæftigelsestallene skal tages med et vist forbehold.

Omprioriteringsbidraget er afskaffet, men fortsat sanktioner

Den 12. juni 2016 indgik KL og regeringen en aftale om kommunernes økonomi i 2017. Aftalen indebærer, at kommunerne ikke skal aflevere det såkaldte omprioriteringsbidrag til staten fra og med 2018. I stedet er der indført indeføres et nyt moderniserings- og effektiviseringsprogram.

Af aftalen fremgår det, at der fortsat er sanktioner på budget-/regnskabsoverskridelser og skatteforhøjelser. 3 mia. kr. ud af det samlede bloktilskud er betinget af, at kommunerne overholder den aftalte serviceramme for budgetterne i 2017. Hertil kommer, at 1 mia. kr af bloktilskuddet er betinget af, at kommunernes budgetterede anlægsudgifter ikke overskrider rammen på 16,3 mia. kr.

Der er ikke aftalt sanktioner på regnskaberne for anlæg, men regeringen tillægger det stor betydning, at de kommunale anlægsudgifter i 2017 ligger inden for den aftalte ramme.

Opgørelsen af de samlede kommunale anlægs- og serviceudgifter på landsplan forventes offentliggjort af KL i slutningen af november. Herefter vurderer regeringen om udgiftsniveauet lever op, til det der er aftalt, og om det giver anledning til sanktioner.

I budgetlægningen for 2017 valgte 26 kommuner at justere skatterne, de fleste nedad. De samlede nedsættelser af skatterne i 22 kommuner blancerer med de samlede stigninger i de kommuner, der satte skatterne op. Det betyder, at kommunerne har overholdt økonomiaftalen med regeringen på skattesiden og undgår skattesanktioner i 2017.

Selvstyrebuffer

Byrådet i Aarhus lægger vægt på, at det er Byrådets opgave at prioritere midler til service i Aarhus Kommune. Derfor blev det i 2015 besluttet at indføre en "selvstyrebuffer".

Selvstyrebufferen skal sikre, at penge der øremærkes af regeringen efter vedtagelsen af det kommunale budget - eksempelvis i finansloven – kan prioriteres til de områder, som byrådet finder har mest brug for dem.

Aarhus kommunes økonomiske politik

Byrådets ansvar for den overordnede økonomi varetages med udgangspunkt i lovgivningen, aftalerne mellem regeringen og KL og en lang række tidligere byrådsbeslutninger.

Byrådet har vedtaget, at det bærende princip for den økonomiske styring er økonomisk decentralisering.

Decentraliseringen indebærer, at de decentrale enheder/sektorer får tildelt rammer som grundlag for den økonomiske styring. De decentrale enheder har ret til inden for aftalte udsvingsgrænser at oparbejde overskud eller underskud.

Der er enkelte områder, hvor decentralisering ikke er hensigtsmæssig. Det gælder typisk for de lovbundne ydelser, hvor det i højere grad er et fælles ansvar at sikre budgetoverholdelse. Her kan overskud eller underskud ikke overføres mellem årene.

Byrådet lægger stor vægt på en effektiv økonomistyring. På den baggrund er der vedtaget en økonomisk politik, hvor der ud over principperne om decentralisering og mål- og rammestyring også er fastsat de styringsmæssige retningslinjer på bl.a. følgende områder:

Driftsoverskud og anlægsniveau: Der fastlægges årligt i forbindelse med budgetlægningsen et måltal, som angiver det driftsoverskud, der er nødvendigt for at kunne realisere det ønskede anlægsniveau. Det gennemsnitlige årlige måltal for perioden 2015-2020 er opgjort til 560 mio. kr.

Finansiel egenkapital: Måltallet for finansiel egenkapital (kommunens finansielle formue/gæld på det skattefinansierede område) definerer råderummet i den årlige budgetlægnings. Måltallet er i Budget 2017-2020 fastlagt til en maksimal gæld på -4.215 mio. kr. ved udgangen af budgetperioden. Til sammenligning udgør kommunens samlede egenkapital 18,8 mia. kr. ultimo 2015.

Likviditet: Det tilstræbes, at der til enhver tid er en samlet likviditet på minimum 4.000 kr. pr. borger. Likviditetshensynet tilsiger, at der opretholdes en tilstrækkelig beholdning til den daglige drift, der kan dække (sæson) svingninger i kommunens udgifter, samt i et rimeligt omfang til uforudsete hændelser.

Effektivisering: Som hovedregel skal der realiseres årlige effektiviseringsgevinster på 1 % om året. Målsætningen skal ikke opfattes som et krav til det enkelte års budget for den enkelte afdeling, men er udtryk for en målsætning, der i gennemsnit over en årrække forventes indfriet for kommunen under et. Der bliver rapporteret om faktisk gennemførte effektiviseringsprojekter i forbindelse med den årlige regnskabsaflæggelse.

Bolig og befolkningsudvikling

Byrådet har fastsat et mål om, at der i Aarhus fra 2005 og frem til år 2030 skal skabes mulighed for at bygge 50.000 nye boliger med plads til 75.000 flere indbyggere.

Aktuelt forventes der opført godt 3.000 boliger om året i gennemsnit i perioden 2016-2020, hvoraf de ca. 1.850 årligt er familieboliger.

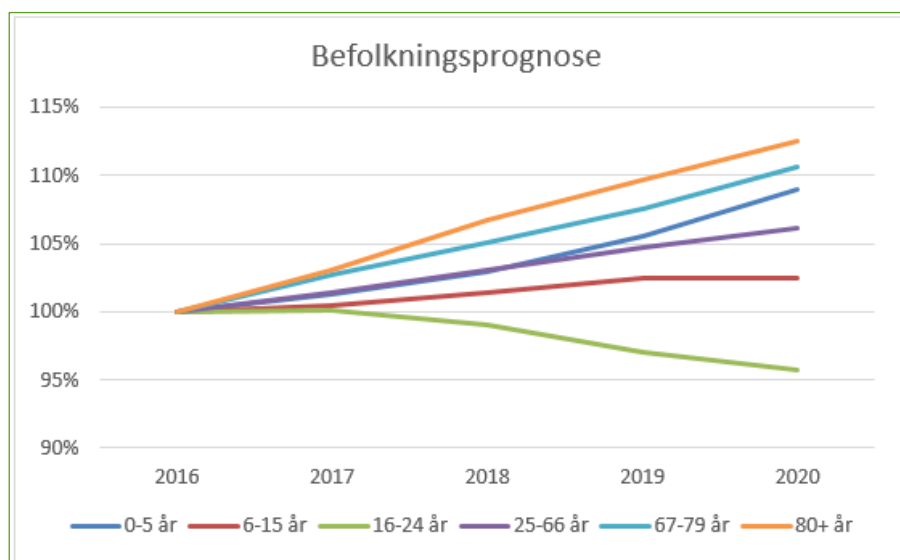

Der bygges boliger til mange nye borgere i Aarhus

Budgetlægningen er foretaget på grundlag af den seneste befolkningsprognose. Prognosen anvendes blandt andet til at fremskrive udgiftsudviklingen på de serviceområder, hvor byrådet har vedtaget budgetmodeller, der sammenkæder udviklingen i befolkningen og ressourceanvendelsen. Det gælder f.eks. på skoleområdet, børnepasningsområdet og ældreområdet. Derudover anvendes befolkningsprognosen ved budgetlægningen af de generelle tilskud fra staten.

Aarhus Kommune er Danmarks næststørste kommune og havde pr. 1. juli 2016, 331.505 borgere.

Prognoserne viser, at der forventes yderligere ca. 35.000 nye borgere i Aarhus Kommune frem mod 2025, således at der i 2025 vil være ca. 365.000 borgere i Aarhus Kommune.

Fortællingen om Aarhus

Fortællingen om Aarhus indledes med: "Aarhus har en fantastisk placering ved havet og skoven. Et levende pulserende bymiljø og den smukkeste natur beliggende helt tæt på hinanden. Aarhus er en rummelig by med plads til at udfolde sig, uanset om man er ung, gammel eller børnefamilie, studerende, kunstner, etableret erhvervsvirksomhed eller iværksætter. Man kan føle sig hjemme i Aarhus.

Aarhus er "Smilets By" – uhøjtidelig og tilbagelænet, ung, optimistisk, ambitiøs og summende af liv"

Fortællingen om Aarhus omfatter visionen for Aarhus, som fremgår til højre.

Du kan læse visionen og hele fortællingen om Aarhus her: [Fortællingen om Aarhus](#)

Sammen med 7 Aarhus-mål sætter fortællingen om Aarhus en fælles retning for, hvad byrådet vil med Aarhus, og hvad der skal kendetegne Aarhus både nu og i fremtiden.

Visionen for Aarhus

- Aarhus - en god by for alle
- Aarhus - en by i bevægelse
- Aarhus - en by med handlekraft og fællesskab

Kommunens værdier

- **Troværdighed** – man skal kunne have tillid til os
- **Respekt** – alle skal have en god og ordentlig behandling
- **Engagement** – den enkeltes indsats gør en forskel og vi skal gøre det endnu bedre

Aarhusmålene

Aarhus-målene udspringer af fortællingen og måler på, om udviklingen går i den retning, som byrådet ønsker. Aarhus-målene er de overordnede mål for hele byens udvikling. Byrådet har desuden vedtaget en række mål på de enkelte afdelingers områder - de såkaldte budgetmål.

Visionen og målene er pejlemærker for udviklingen af Aarhus. Vi har også sat ord på de værdier, som vi prioriterer højest i Aarhus Kommune.

Værdierne er overordnede og udtrykker det, vi gerne vil stå for og kendes på i vores kontakt med borgere, virksomheder og andre interne og eksterne samarbejdspartnere. På denne måde udgør værdierne leveregler for alle medarbejdere i Aarhus Kommune.

Aarhus-målene	2012	2013	2014	2015	Mål opfyldt
Der skal i Aarhus skabes 2000 flere arbejdspladser årligt frem til 2030, <i>note 1)</i>	710	2.149	3.275		
BNP-vækst i Business Region Aarhus/Østjylland skal ligge over landsgennemsnittet (%), <i>note 2)</i>	0,0	-1,9	1,2		
Landsgennemsnit (%)	-0,1	-0,2	1,3		
Aarhus skal være CO2 neutral i 2030 – (ton/indbygger), <i>note 3)</i>		6,2		4,8	
95 % af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse (%)	92,3	92,9	92,2	91,9	
I 2020 er andelen af selvforsørgende i Aarhus 1%-point højere end på landsplan (%)	83,5	83,7	84,2	84,5	
Landsgennemsnit (%)	83,3	83,6	84,1	84,3	
I Aarhus har vi en høj grad af medborgerskab (score 0-100), <i>note 4)</i>				64	'Nulpkt. Måling marts 2016
Aarhus er en god by for alle (score 0-100), <i>note 4)</i>				77	

Note 1) Tal opdateres pr. ultimo november. Opdateringen sker med et års forsinkelse i andet kvartal det efterfølgende år, Note 2) Tal for 2015 foreligger ultimo 2016, Note 3) Udledningen pr. indbygger var i 2011 6,5 ton. Note 4) Måles på en skala fra 0-100, hvor 100 er hhv. "Enig" / "i meget høj grad". Smiley klar efter måling i 2018.

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Effekt

Socialforvaltningen og Beskæftigelsesforvaltningen møder borgerne, når de har brug for støtte og hjælp til at komme videre i livet. Det kan være på grund af ledighed, sygdom, handicap, misbrugsproblemer, familieproblemer, hjemløshed eller andre sociale udfordringer. Tilgangen til borgerne er, at de grundlæggende er eksperter i eget liv og selv vil og kan tage ansvar. Kommunens indsats skal støtte op og hjælpe dem med at komme videre i livet.

Når en borger i Aarhus Kommune får hjælp eller støtte, vil støtten tage udgangspunkt i borgerens egne ressourcer. Den professionelle indsats vil finde løsninger sammen med borgeren og understøtte disse løsninger. Der arbejdes også tæt sammen med de frivillige foreninger, der bidrager med et vigtigt supplement til den nødvendige, professionelle indsats fra Kommunens side.

Socialforvaltningen

Aarhus vil være en god by for alle med plads til forskellighed og mangfoldighed. Men det er ikke lige let for alle at være med. Med udgangspunkt i denne vision har Byrådet vedtaget en række politikker inden for Socialforvaltningens område;

- Aarhus Kommunes Børn- og Ungepolitik
- Udviklingsplan for indsatsen i forhold til udsatte børn og unge
- Forebyggelse af mistro og risikoadfærd blandt børn og unge
- Hjemløseplanen
- Aarhus Kommunes handicappolitik

Socialforvaltningen understøtter socialt udsatte borgere og borgere med handicap, så de bliver bedre til at mestre deres liv. Borger og medarbejder arbejder sammen om styrkelse af borgerens personlige udvikling, netværk og medborgerskab samt læring og selvforsørgelse. Dialogen mellem borger og medarbejder understøttes af effektivvurderinger, som indgår i borgerens handleplan, og som beskriver status og mål for arbejdet. Samtidig skal effektivvurderinger bidrage med information til ledelsen om effekten af den sociale indsats for borgerne.

Budgetmål i socialforvaltningen

Familier, Børn og Unge:	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Mål 1: Børn, unge og familier med særlige behov skal - ud fra en individuel vurdering - have støtte til at klare egne vanskeligheder i eget miljø. Familien/barnet skal have indflydelse på og ansvar for løsningen af egne problemer						
Udsatte børn bliver bedre til at mestre deres liv (Effektvurdering)						
- 75 % af de udsatte børn skal opnå deres mål/fremgang på 'Personlig udvikling'	74 %	☹️ 69 %	75 %			
- 80 % af de udsatte børn skal opnå deres mål/fremgang på 'Netværk og medborgerskab'	76 %	😊 74 %	80 %	-	-	-
- 70 % af de udsatte børn skal opnå deres mål/fremgang på 'Læring'	68 %	😊 69 %	70 %			
Udsatte unge bliver bedre til at mestre eget liv (Effektvurdering)						
- 70 % af de udsatte unge skal opnå deres mål/fremgang på 'Personlig udvikling'	67 %	😊 66 %	70 %			
- 75 % af de udsatte unge skal opnå deres mål/fremgang på 'Netværk og medborgerskab'	71 %	😊 73 %	75 %	-	-	-
- 70 % af de udsatte børn skal opnå deres mål/fremgang på 'Læring og beskæftigelse'	61 %	😊 61 %	70 %			
Børn og unge med handicap bliver bedre til at mestre deres liv (Effektvurdering)						
- 75 % skal opnå deres mål/fremgang på 'Personlig udvikling'	74 %	78 %	75 %			
- 90 % skal opnå deres mål/fremgang på 'Netværk og medborgerskab'	87 %	81 %	90 %	-	-	-
- 80 % skal opnå deres mål/fremgang på 'Læring og beskæftigelse'	76 %	75 %	80 %			
Familier, børn og unge er tilfredse			**			
Voksne med handicap:	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Mål 2: Voksne med handicap skal kunne leve en selvstændig tilværelse på egne præmisser med vægt på livskvalitet, så vidt muligt i eget miljø. Kommunens tilbud skal opleves sammenhængende og helhedsorienteret						
Voksne med erhvervet hjerneskade skal blive bedre til at mestre eget liv						
Effektnøgletal i 2017:						
- 'Personlig udvikling'	*	*		-	-	-
- 'Netværk og medborgerskab'						
- 'Læring og selvforsørgelse'						
	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Voksne med udviklingshæmning skal blive bedre til at mestre eget liv (effektvurdering)						
Effektnøgletal i 2017:						
- 'Personlig udvikling'	*	*		-	-	-
- 'Netværk og medborgerskab'						
- 'Læring og selvforsørgelse'						
Inklusion af voksne med udviklingshæmning på arbejdsmarkedet (nøgletal)						
- Ordinær beskæftigelse	*	*		-	-	-
- Ikke ordinær beskæftigelse						
- Aktiviteter mod beskæftigelse						

Inklusion af voksne med udviklingsforstyrrelse på arbejdsmarkedet (nøgletal) - Ordinær beskæftigelse - Ikke ordinær beskæftigelse - Aktiviteter mod beskæftigelse	*	*		-	-	-
Voksne med handicap er tilfredse med bostøtte, bofællesskaber og boformer - Generel tilfredshed 90 % - Positiv udvikling 80 % - Samlet subjektiv vurdering 85 %	88 % 81 % 82 %	*	90 % 80 % 85 %	-	-	-
Voksne med sindslidelse og udsatte voksne:	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Mål 3: Voksne med sindslidelse og særligt udsatte voksne skal kunne leve en selvstændig tilværelse på egne præmisser med vægt på livskvalitet, så vidt muligt i eget miljø. Kommunens tilbud skal opleves sammenhængende og helhedsorienteret						
Mål 4: Voksne med misbrugsproblemer skal tilbydes og motiveres til at indgå i et behandlingsforløb. Målet er afvænnning/stoffrihed, periodevis afvænnning/stoffrihed eller i det mindste en forbedret livskvalitet						
Voksne med sindslidelse med bostøtte og botilbud skal blive bedre til at mestre deres liv (effektvurdering) Effektnøgletal i 2017: - 'Personlig udvikling' - 'Netværk og medborgerskab' - 'Læring og selvforsørgelse'	*	*		-	-	-
Inklusion af voksne med sindslidelse på arbejdsmarkedet (nøgletal) - Ordinær beskæftigelse - Ikke ordinær beskæftigelse - Aktiviteter mod beskæftigelse	*	*		-	-	-
Effekt af misbrugsbehandlingen - 60 % skal opnå stoffrihed eller reduktion ved afslutning af behandlingsforløb	*	*	60 %	-	-	-
Effekt af alkoholbehandlingen - 75 % må ikke have et overforbrug af alkohol den seneste måned - 65 % må ikke have dage med oplevede alkoholproblemer den seneste måned	67 % 58 %	☹️ 74 % 😊 66 %	75 % 65 %	-	-	-
Færre hjemløse - 10 % af særligt socialt udsatte må maksimalt opholde sig i 120 dage på forsorgshjem	21%	☹️ 18 %	10 %	-	-	-

	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Voksne med handicap er tilfredse med bostøtte, bofællesskaber og boformer						
- Generel tilfredshed 90 %	88 %		90 %	-	-	-
- Positiv udvikling 80 %	81 %	*	80 %			
- Samlet subjektiv vurdering 85 %	84 %		85 %			
Tværgående mål	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Øget inklusion af udsatte og borgere med handicap						
Andel af kommunens borgere, som i løbet af et år ikke er brugere af Socialforvaltningens tilbud, følges med nøgletal:						
- Børn og unge uden sociale døgntilbud	98,2 %	😊 98,5 %				
- Børn og unge uden sociale døgntilbud	94,3 %	😐 94,0 %				
- Voksne med handicap uden sociale døgntilbud	98,9 %	😐 98,8 %				
- Voksne med handicap uden sociale døgntilbud	99,9 %	😊 99,9 %				
- Udsatte voksne uden sociale døgntilbud	98,8 %	😐 98,6 %				
- Udsatte voksne uden sociale døgntilbud	99,1 %	😊 99,1 %				

Noter:

*) Der var ikke et tilsvarende mål i 2014 eller 2015.

**) Ingen måling af brugertilfredshed blandt familier, børn og unge i 2017.

Særlige indsatsområder i 2017

Læring og uddannelse

En samlet plan for styrkelse af børn og unges læring og uddannelse skal udarbejdes i 2016 med inddragelse af Beskæftigelsesforvaltningen og Børn og Unge. I 2017 implementeres planen i Socialforvaltningen.

Gentænkning af handicapområdet

I 2016 forventes 'Gentænkningen af handicapområdet' at føre til forandringer i såvel organisation og styring som tilbud og tilgang til samarbejdet med borgeren. I 2017 vil Socialforvaltningen have fokus på at øge borgerens livsmestring.

Unge med hjemløshed / psykisk sygdom / misbrug i uddannelse og beskæftigelse

I 2016 udarbejdes en plan for tættere samarbejde mellem Misbrugsbehandling, Psykiatri, de sociale tilbud og Beskæftigelsesforvaltningen, så unge borgere kommer i uddannelse og beskæftigelse. Der følges op på planen i 2017.

YDELSER

- Tilbud til børn, unge og familier med særlige behov:
- Døgninstitutioner og lign.
- Familiepleje
- Aktivitets- og behandlingstilbud
- Støtte- og kontaktordninger
- Forebyggende indsatser lokalt
- Hjælp til tabt arbejdsfortjeneste m.v.
- Tilbud til voksne med handicap:
- Bostøtte og botilbud
- Aktivitets-, beskæftigelses- og samværstilbud m.v.
- BPA- og ledsageordning
- Tilbud til voksne med psykisk lidelse, misbrug, hjemløshed eller særlige sociale problemer:
- Dagtilbud
- Opsøgende arbejde og kontaktsteder
- Bostøtte og botilbud
- Behandling

Aktivitets- og produktivitetstallet for Socialforvaltningen

Der arbejdes målrettet for at sikre faldende gennemsnitspriser i Socialforvaltningen. I 2013-2015 er gennemsnitsprisen på døgntilbud/anbringelse og dagtilbud fulgt i nøgletal. I 2016 og frem følges prisudviklingen fortsat.

Produktivitetstal	R2015	B2017	BO2018	BO2019	BO2020
Familier, Børn og Unge Gennemsnitlig udgift pr. helårsanbringelse	767				
Familier, Børn og Unge Gennemsnitlig udgift til forebyggende foranstaltninger	114				
Voksenhandicap Gennemsnitlig udgift pr. helårsperson i døgntilbud	345				
Voksenhandicap Gennemsnitlig udgift pr. helårsperson i dagtilbud	115				
Socialpsykiatri og Udsatte Voksne Gennemsnitlig udgift pr. helårsperson i døgntilbud	132				
Socialpsykiatri og Udsatte Voksne Gennemsnitlig udgift pr. helårsperson i dagtilbud	116				

Tal i 1.000 kr., 2017-priser

Beskæftigelsesforvaltningen

Grundlaget for Beskæftigelsesforvaltningens indsats findes først og fremmest i Lov om en aktiv Beskæftigelsesindsats. Loven beskriver styringen og organiseringen af indsatsen og tilbudsmulighederne til de ledige. Derudover træffer Byrådet løbende beslutninger om prioriteringer af de forskellige indsatser og ikke mindst om iværksættelse af særlige indsatser.

I december 2015 vedtog byrådet i Aarhus en egentlig beskæftigelsespolitik for Aarhus Kommune, "Flere i Job". Den indeholder blandt andet fem centrale politikområder for beskæftigelsesindsatsen i Aarhus:

- Stærkere partnerskaber med virksomhederne
- Styrket jobfokus i alle indsatser
- Flere borgere med ikke-vestlig baggrund skal i job
- Flere unge skal i uddannelse og job
- Samarbejde på tværs af sektorer, f.eks. social- og Sundhedsvæsenet

Disse fem politikområder er omdrejningspunktet for de årlige beskæftigelsesplaner, som beskriver de tiltag, der skal understøtte beskæftigelsespolitikken.

Da beskæftigelsesområdet er meget konjunkturbestemt er der ligesom tidligere år fastsat budgetmål, der er sat i forhold til udviklingen i de øvrige 6-byer. Herudover er der for 2017 også delmål formuleret som konkrete tal for en reduktion i antallet af personer i forskellige grupper af offentligt forsørgede. Der er tale om ambitiøse mål, som harmonerer med byrådets Aarhusmål om at bringe andelen af selvforsørgende borgere op på landsgennemsnittet.

Budgetmål for Beskæftigelsesforvaltningen

	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Andelen af elever, der påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse skal op på 95 %	92 %	☹️ 92 %	95 %			
*Andelen af elever, der vælger en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse skal stige		11,2 %	15 %			
Andel unge i gang med ungdomsuddannelse, uddannelsesrettet aktivitet eller 10. klasse	99 %	99 %	99 %			
Andelen af uddannelseshjælpsmodtagere skal ligge lavere end gennemsnittet af 6-byerne	-	😊 3,3 %	3,2 %			
Andelen af borgere på kanten af arbejdsmarkedet (langtidsforsørgede) skal ligge lavere end gennemsnittet af 6-byerne	2,3 %	😊 2,3 %	2,3 %			
*Antallet af langtidsforsørgede skal falde	5.425	5.592	5.355			
Andelen af langtidsledige i befolkningen skal ligge lavere end gennemsnittet af 6-byerne	0,9 %	😊 0,8 %	0,8 %			
*Antallet af langtidsledige skal falde	2.169	2.017	1.764			
Andel virksomheder i kommunen, som har borgere i aktiviteter, skal ligge højest af 6-byerne	33,6 %	😊 33,9 %	40,6 %			
*Antal virksomheder i Aarhus, som Beskæftigelsesforvaltningen er i kontakt med, skal være mindst 6.200	4.105	5.294	6.200			

Særlige indsatsområder i 2017

Gruppen på langvarig offentlig forsørgelse

Beskæftigelsesforvaltningen vil øge indsatsen for at nedbringe antallet af personer på langvarig offentlig forsørgelse. Der vil være særligt fokus på kontanthjælpsmodtagere med lange forløb. I denne gruppe er der en overrepræsentation af kvinder og personer med ikke-vestlig herkomst.

Udvikling af indsatser for dagpengemodtagere

Som uddannelsesby har Aarhus store grupper af dimittender fra de videregående uddannelsesinstitutioner, som ikke går i job umiddelbart efter uddannelsen. Beskæftigelsesforvaltningen vil videreudvikle tilbud og indsatser for disse grupper for at få dem hurtigere i varig beskæftigelse. Det vil blandt andet være i form af virksomhedsrettede tilbud og tilbud om afklaring af mulighed for at blive iværksætter af egen virksomhed.

Flere i gang med erhvervsuddannelser

Der er udsigt til mangel på faglærte inden for flere brancher i årene fremover. Beskæftigelsesforvaltningen vil derfor styrke indsatsen for at flere går i gang med en erhvervsuddannelse. Det vil ske både i forhold til unge uddannelseshjælpsmodtagere og i forhold til folkeskoleelever gennem Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Indsatserne på de tre områder vil blive beskrevet nærmere i beskæftigelsesplanen for 2017.

YDELSER

- Vejledning og opkvalificering
- Virksomhedspraktik
- Løntilskud
- Opsøgende virksomhedskontakt
- Rekruttering af arbejdskraft til virksomhederne
- Revalidering
- Job på særlige vilkår
- Førtidspension
- Sygedagpengeopfølgning
- Integration
- Samtaler om jobsøgning og jobmuligheder
- Afklaring af forsørgelsesgrundlag
- Udbetaling af økonomiske ydelser

6-By nøgletal

Socialområdet

<http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/Diverse-rapporter/6-by-noegletal/6-by-noegletalsrapport-2015.pdf#page=63>

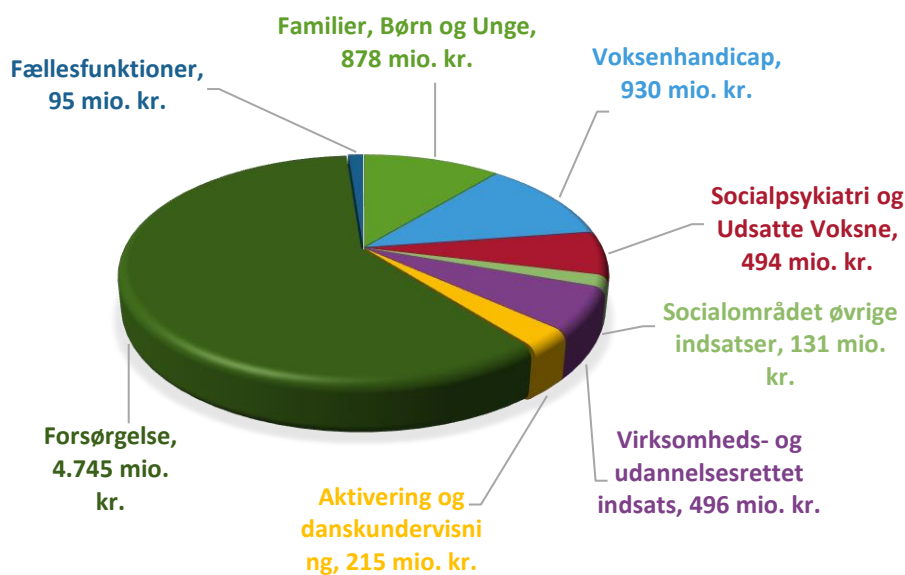
Beskæftigelsesområdet

<http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/Diverse-rapporter/6-by-noegletal/6-by-noegletalsrapport-2015.pdf#page=60>

Ressourcer

Det samlede nettodriftsbudget for Sociale Forhold og Beskæftigelse er på 8,0 mia. kr. i 2017 (bruttobudgettet er 9,9 mia. kr.). Budgettet fordeler sig som nedenstående imellem Sociale Forhold og Beskæftigelses indsatsområder.

Fordeling af nettodriftsudgifter i budget 2017 på 7.983 mio. kr.

Sektorens regnskab og budget for 2014 til 2020

1.000 kr. i 2017-priser	R2014	R2015	B2017	BO018	BO2019	BO2020
Nettodriftsudgifter	7.521.829	7.567.691	7.982.956	8.067.663	8.179.805	8.299.533
Nettoanlægsudgifter	122.695	126.570	36.429	5.419	16.272	0

*) Regnskab 2014 og 2015 er fremskrevet til 2016-priser med KL's vægtede fremskrivningsprocenter

Udviklingen i budgettet

Udgifterne på området er stigende i perioden 2014 - 2020. Det skyldes hovedsageligt refusionsreformen, der betyder at den kommunale medfinansiering på de fleste forsørgelsesudgifter stiger. Socialområdets udgifsniveau reguleres i forhold til befolkningsudviklingen i Aarhus kommune og en positiv befolkningstilvækst medfører derfor stigende udgifter på socialområdet.

Teknik og Miljø

Byggeri som en del af helhedsplan Gellerup til bl.a. medarbejdere fra Teknik og Miljø er besluttet i 2015.

Effekt

Teknik og Miljø's vision er at skabe rammevilkår i verdensklasse og realisere Aarhus' markante vækstpotentiale. Det sker gennem kompetente og løsningsorienterede samarbejder, internt og med virksomheder, videninstitutioner, netværk og enkeltpersoner.

Teknik og Miljø skal sikre rammerne for, at Aarhus udvikles som Vestdanmarks hovedby. Det omfatter blandt andet, at der skal sikres plads til 375.000 indbyggere i 2030. Samtidig skal Aarhus være en miljømæssig bæredygtig kommune, der er CO₂-neutral i 2030.

Teknik og Miljø's indsats er reguleret af en lang række sektorlove vedrørende de enkelte områder.

Fra 1. januar 2016 er brand- og redningsberedskabet ikke længere en del af Teknik og Miljø, da det er overgået til et § 60-selskab i samarbejde med Skanderborg, Odder og Samsø kommuner.

Teknik og Miljø er organiseret i fire centre og to stabsfunktioner:

- Center for Administration og Ejendomme (i)
- Center for Byens Anvendelse (0, i)
- Center for Byudvikling og Mobilitet (*)
- Center for Miljø og Energi (*, t, i)
- Bolig og Projektudvikling
- Ledelsessekretariatet.

Note: Hvert center og stabsfunktion er omfattet af decentraliseringsordninger. Flere centre har herudover ikke-decentraliserede driftsområder

(*): Enkelte forvaltninger er takstfinansierede, helt eller delvist (t), 0-budgetterede (0) eller indtægtsbudgetterede (i).

YDELSER OG ANSVAR

- Kommuneplan, byplanlægning og lokalplaner
- Jordkøb og byggemodninger
- Byggesager, ejendomsbeskatning og grundsalg
- Udvikling af byrummet
- Tilsynet med almene boligorganisationer, støttet nybyggeri og byfornyelse
- Trafikal infrastruktur
- Trafiksikkerhed, trafikmiljø og parkering
- Drift af vejanlæg
- Bestilling af kollektiv trafik
- Naturplanlægning og -beskyttelse
- Skove, parker og legepladser
- Vand- og spilevandsplanlægning og myndighedsopgaver på området
- Virksomhedstilsyn, miljøtilsyn og miljøvagt, samt forurenedede grunde
- Vandløbstilsyn og badevandskontrol
- Kirkegårde
- Kolonihaver
- Skadedyrsbekæmpelse
- Kommunale administrationsbygninger
- Udleje af kommunale lejemål, landbrugsjord m.v.
- Anvisning af boliger til børnefamilier i akut bolignød, ved genhusninger o.l.

I Center for Byens Anvendelse udføres arbejdet inden for en bestiller-udfører model med Natur og Vej Service som udfører og Center for Byens Anvendelse samt andre kommunale forvaltninger som bestiller. Størsteparten af Natur og Vej Services opgaver konkurrenceudsættes via udbud. Natur og Vej Service er en del af Center for Byens Anvendelse.

Borger- og brugerinddragelse er relevant i forbindelse med mange af Teknik og Miljø's opgaver. Det sker via mere traditionelle tiltag (høringer, borgermøder, inddragelse af fællesråd), via medborgerskabsinitiativer af meget forskellig karakter og via løbende undersøgelser af borgernes og brugernes tilfredshed med de leverede ydelser.

Der er på baggrund af regnskabet for 2015 samt den generelle udvikling på området sat følgende mål for Teknik og Miljø's indsats i Budget 2017:

Ydelser og ansvar

fortsat

- Fjernvarmeforsyning
- Renovation, genbrugsstationer og diverse genanvendelsesordninger
- Drift af affaldsforbrændingsanlæg og andre bortskaffelsesanlæg

Budgetmål i Teknik og Miljø¹

	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Mål 1: Vi skal sikre liveability (Effektmål)						
Naturarealet i det åbne land skal fordobles frem mod 2030 og være af høj kvalitet. Bynaturen skal forbedres. Det skal udmøntes i klare mål for bynaturen. Biofaktor introduceres som plan- og designværktøj. 94 pct. af aarhusianerne skal senest i 2020 have højst 500 meter til et offentligt tilgængeligt grønt område						
- Naturareal - Skove (tilvækst)	30 ha	☺ 0 ha	0 ha	0 ha	0 ha	0 ha
- Bynatur	-	☺ -	-	-	-	-
- Andel boligområder med mindre end 500 m til offentligt tilgængeligt grønt område	-	☺ 83 %	94 %	94 %	94 %	94 %
80 pct. af aarhusianerne er tilfredse med mulighederne for at deltage i bylivet	-	-	77/ 64 p.	77/ 64 p.	77/ 64 p.	77/ 64 p.
- Tilfredshed med deltagelse i bylivet ²	3.390	3.776	3.500	3.500	3.500	3.500
- Antal bookinger på friluftslivaarhus.dk	-	-	1.000	1.000	1.000	1.000
- Antal indkomne ansøgninger på brugaarhus.dk	-	-	1.000	1.000	1.000	1.000
Mål 2: Vi skal sikre bæredygtig vækst (Effekt- og ydelsesmål)						
Aarhus skal være CO ₂ -neutral i 2030						
- Udledning af ton CO ₂ pr. indbygger	-	5	-	-	-	4
Initiativerne på affaldsområdet måles på successiv forøgelse af mængden af de genanvendelige materialer metal, glas, plast, pap og papir (MGP) på årligt 4.500 ton						
- Forventet øget udsortering fra restaffaldet til genanvendelse af materialerne metal, glas, plast, pap og papir (MGP) (i ton i alt) ³	-	-	500	2.000	2.000	2.000
- Potentiale i restaffald af de genanvendelige materialer plast, metal, pap og papir i kg pr. indbygger pr. år	-	-	34	34	34	34

¹ Smileys er fra Regnskab 2015 for daværende aktuelle mål.

² Fra Budget 2017 vil mållindikatoren afspejle indekstal fra temperaturmålingen af Aarhus-målene – her vist for hhv. En god by for alle og Medborgerskab, målt i januar 2016.

³ Måltallet afspejler, at den nye ordning for genanvendelige fraktioner først igangsættes ultimo september 2016 og udelukkende i Aarhus Midtby og vil på sigt udgøre årligt 4.500 tons relateret til antal husstande.

Teknik og Miljø indgår partnerskaber med borgere og private aktører om bæredygtighed, begrønning og tilpasning til mere vand	30	-	190	190	190	50
- Antal partnerskaber	-	-	-	-	-	-
- Antal klimatilpasningsprojekter	-	-	-	-	-	-
Mål 3: Vi skal sikre en by i social balance (Effekt- og ydelsesmål)						
Alle skal have råd til en passende bolig af god kvalitet. Der skal være tilstrækkeligt og varieret udbud af almene boliger i hele kommunen. Mindst 75 pct. af kvoten til nye almene familieboliger skal anvendes i skoledistrikter med kommunal beslutning om anvendelse af planlovens bestemmelser om planlægning for almene boliger (blandet boligsammensætning) ⁴	-	-	-	-	-	-
	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Antallet af relevante bomuligheder for henholdsvis studerende og familier skal øges i takt med antallet af studerende og familier og være tidssvarende (effekt- og ydelsesmål).						
- Faktum: Antal studerende	52.360	50.879	54.300	54.600	54.600	54.600
- Bomuligheder i støttede ungdomsboliger	11.358	11.814	11.900	11.900	11.900	11.900
- Ungdomsboliger/kollegier	788	☹️ 788	524	524	524	524
- Dækningsgrad, støttede ungdomsboliger	22 %	☹️ 23 %	22 %	22 %	22 %	22 %
- Dækningsgrad i alt	23 %	☹️ 25 %	23 %	23 %	23 %	23 %
- Antal tilsagn i alt til almene familieboliger	-	☹️ 52	100	100	100	100
- Antal af tilsagn for almene familieboliger i områder med plankrav om almene boliger	-	☹️ 52	75	75	75	75
- Andel af tilsagn for almene familieboliger i områder med plankrav om almene boliger - Dækningsgrad, støttede ungdomsboliger	-	☹️ 100%	75 %	75 %	75 %	75 %
Mål 4: Vi skal sikre mobilitet og forbundethed (Effektmål)						
Målet er at fastholde fremkommeligheden på det overordnede vejnet, samtidig med at Aarhus vokser ⁵						
Indeks for trængsel ⁶ på indfaldsveje:						
Grenåvej – fra Bakketofte i Skødstrup til Ringgaden:						
- På hverdagsdøgn mod Aarhus	1,0	-	1,0	1,0	1,0	1,0
- På hverdagsdøgn fra Aarhus	1,0	-	1,0	1,0	1,0	1,0
Randersvej – fra Lisbjerg Syd til Stjernepladsen:						
- På hverdagsdøgn mod Aarhus	1,3	-	1,3	1,3	1,3	1,3

⁴ I forlængelse af Byrådets vedtagelse af Boligpolitikken vil der blive udarbejdet en plan og indikatorer for opfølgning i bred forstand – både i relation til det samlede boligudbud og i relation til målsætningerne om variation og blandet boligsammensætning.

⁵ Regnskab 2014-tal er anvendt som budgettal for 2017 og frem. Regnskab 2015 tal er under bearbejdning.

⁶ Definition af trængselsindeks: Forholdet mellem den målte gennemsnitlige rejsehastighed og den skilte rejsehastighed. Når trængselsindekset er lig 1 betyder det, at rejsehastigheden svarer til den skilte hastighed. Et indeks over 1 betyder, at rejsehastigheden er lavere end forventet.

- På hverdagsdøgn fra Aarhus	1,2	-	1,2	1,2	1,2	1,2
Viborgvej – fra øst Østjyske Motorvej til Ringgaden:						
- På hverdagsdøgn mod Aarhus	1,2	-	1,2	1,2	1,2	1,2
- På hverdagsdøgn fra Aarhus	1,2	-	1,2	1,2	1,2	1,2
Silkeborgvej – fra Herningmotorvejen til Ringgaden:						
- På hverdagsdøgn mod Aarhus	1,1	-	1,1	1,1	1,1	1,1
- På hverdagsdøgn fra Aarhus	1,1	-	1,1	1,1	1,1	1,1
Skanderborgvej – fra Kolt Skovvej i Hasselager til Ringgaden:						
- På hverdagsdøgn mod Aarhus	1,2	-	1,2	1,2	1,2	1,2
- På hverdagsdøgn fra Aarhus	1,1	-	1,1	1,1	1,1	1,1
Christian X's Vej – fra Tranbjerg Syd til Skanderborgvej:						
- På hverdagsdøgn mod Aarhus	1,1	-	1,1	1,1	1,1	1,1
- På hverdagsdøgn fra Aarhus	1,0	-	1,0	1,0	1,0	1,0
Oddervej – fra Ringvej Syd til Marselis Boulevard:						
- På hverdagsdøgn mod Aarhus	1,0	-	1,0	1,0	1,0	1,0
- På hverdagsdøgn fra Aarhus	1,0	-	1,0	1,0	1,0	1,0
Indeks for trængsel på ringveje:						
Ringgaden – fra Grenåvej til Stadion Allé:						
- Hverdagsdøgn mod syd	1,2	-	1,2	1,2	1,2	1,2
- Hverdagsdøgn mod nord	1,3	-	1,3	1,3	1,3	1,3
Ringvejen – fra Tjelevej i Vejlbj til Lykkesholms Allé i Viby						
- Hverdagsdøgn mod syd	1,3	-	1,3	1,3	1,3	1,3
- Hverdagsdøgn mod nord	1,3	-	1,3	1,3	1,3	1,3
	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Væksten i transporten i Aarhus skal primært ske inden for kollektiv trafik, cyklisme og gående trafik						
Fordeling af forskellige transportmidlers andel af ture i kommunen:						
Bil	53 %	53 %	-	-	-	-
Gang	20 %	19 %	-	-	-	-
Cykel	16 %	17 %	-	-	-	-
Bus	6 %	6 %	-	-	-	-
Tog	3 %	3 %	-	-	-	-
Andet	2 %	2 %	-	-	-	-
Fordeling af transportmidlers andel af ture inden for Ringgaden:						
Bil	35 %	35 %	-	-	-	-
Gang	26 %	26 %	-	-	-	-
Cykel	23 %	24 %	-	-	-	-
Bus	10 %	9 %	-	-	-	-
Tog	4 %	5 %	-	-	-	-
Andet	2 %	1 %	-	-	-	-
Antal passagerer i den kollektive bustrafik (i mio.)	36,4	🚫 35,4	35,4	35,4	35,4	35,4

Mål 5: Vi skal sikre en effektiv og serviceminded drift (Effekt mål)						
Sagsbehandlingstiden for byggesager, miljøgodkendelser og husdyrsgodkendelser skal reduceres og brugernes tilfredshed skal højnes						
Byggesagsbehandling (virksomheder) – tilfredshedsmål	-	😊 55 / 71 %	>80 %	>80 %	>80 %	>80 %
Gns. tid, byggesager (intern tid, dage)	35	😊 13/25	<15	<15	<15	<15
Gns. tid for byggesager ift. landsgennemsnit	<100 %	😊 163%	<100 %	<100 %	<100 %	<100 %
Klager over retlige spørgsmål i byggesager, hvor Teknik og Miljø underkendes	9 %	😊 7,6 %	<20 %	<20 %	<20 %	<20 %
Miljøtilsyn/miljøgodkendelse – tilfredshedsmål	-	😊 94-100 %	>80 %	>80 %	>80 %	>80 %

Særlige indsatsområder i 2017

I Teknik og Miljø er der i 2017 et særligt fokus på realisering af "boligpakken" fra Budget 2016 (1.600 nye boliger) og afdelingen vil i 2016-2017 udarbejde løbende planer for større boligområder samt ud fra planstrategien forberede arbejdet med kommuneplan.

Et andet særligt indsatsområde i Teknik og Miljø i 2017 er udmøntning af MOVE og anlægsprogrammet, og afdelingen vil i 2017 arbejde med VVM-letbanens 2. etape, trafik- og mobilitetsplan for Midtbyen, kollektiv trafikplan ift. Letbanens start, ny cykelhandlingsplan, Smart Mobilitet og strategi for kombinationsrejser, jf. virksomhedsplanen for Teknik og Miljø.

6-By nøgletal

Vejområdet

<http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/Diverse-rapporter/6-by-noegletal/6-by-noegletalsrapport-2015.pdf#page=16>

Kollektiv trafik

<http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/Diverse-rapporter/6-by-noegletal/6-by-noegletalsrapport-2015.pdf#page=18>

Aktivitets-og produktivitetstallet for Teknik og Miljø

Aktivitetstal	R2015	B2017	BO2018	BO2019	BO2020
Afdeling: Trafik og Veje/ CBA					
Samlet energiforbrug (GWh) til vejbelysning	15,1	-	-	-	-
Forbrug af salt, gram pr. m ² off. vejnet	11,0	-	-	-	-
Vedligeholdelse af kørebaner (inkl. stier), kr. pr. indbygger	171,8	-	-	-	-
Vedligeholdelse af fortove (inkl. stier), kr. pr. indbygger	73,2	-	-	-	-
Vintervedligeholdelse, kr. pr. indbygger	84,8	-	-	-	-
Renholdelse, kr. pr. indbygger	55,5	-	-	-	-
Vedligehold af kørebaner, kr. pr. 10 m ²	56,5	-	-	-	-
Vedligehold af fortove, kr. pr. 10 m ²	116,1	-	-	-	-
Antal deltagere på tilbud under friluftslivaarhus.dk	435.142	100.000	100.000	100.000	100.000
Antal deltagere på tilbud under brugaarhus.dk	-	1.800.000	1.800.000	1.800.000	1.800.000
Afdeling: Natur og Miljø/ CME					
Miljøtilsyn af virksomheder (antal)	210	-	-	-	-
Aktivitetstal					
	R2015	B2017	BO2018	BO2019	BO2020
Miljøtilsyn af landbrug (antal) rutinetilsyn	65	-	-	-	-
Afdeling: Ejendomme/ CAE					
Antal ledigblevne lejemål i alt	102	-	-	-	-
Udlejning til genhusninger	8	-	-	-	-
Udlejet til flygtninge og indvandrere	8	-	-	-	-
Udlejet til akutte boligansøgere	35	-	-	-	-
Boliger til Studerende (Skejby Vænge)	51	-	-	-	-
Antal ledigblevne erhvervslejemål	10	-	-	-	-
Ikke udlejet, gns. antal dage	93	-	-	-	-
Afdeling: Jordforsyning og Støttet byggeri/ CBM					
Solgte parcelhusgrunde (antal)	77	-	-	-	-
Solgte storparceller (antal boliger)	297	-	-	-	-
Solgte erhvervsparceller (ha)	6,8	-	-	-	-
Godkendte "skema B"-sager	100 %	-	-	-	-
Afdeling: AffaldVarme Aarhus/ CME					
Boligheder der modtages affald fra, i alt	168.908	-	-	-	-
Boligheder i alt, vægtet	120.394	-	-	-	-
Dagrenovation fra private husstande, tons	70.843	-	-	-	-
Samlet beholdervolumen, m ³	928.987	-	-	-	-
Affald på genbrugsstationerne, tons	137.870	-	-	-	-
Tilførte mængder til forbrændingsanlægget	251.912	-	-	-	-
Fraførte mængder fra forbrændingsanlægget	58.957	-	-	-	-
Farligt affald, modtaget mængder i tons	1.910	-	-	-	-
Produktivitetstal					
Byggesager pr. medarbejder*	87	-	-	-	-
Antal passagerer	35.400.000	-	-	-	-
Antal køreplantimer	575.000	-	-	-	-
I alt: Antal påstigninger pr. køreplante**	63,5	-	-	-	-

*) Produktivitetstallet skal ses i forhold til hvilken kategori, den enkelte sag tilhører. Der skal derfor foretages en revurdering af dette tal. Dette undersøges i forhold til mulige datatræk i det nye byggesagssystem.

**) Antal påstigninger pr. køreplante er beregnet som forholdet mellem passagerantal og køreplantimer. Der har været et stigende antal køreplantimer over de seneste par år, som skyldes øget køretid pga. manglende fremkommelighed på vejnettet gennem byen. Der har ikke været tale om et øget serviceniveau i form af flere ture i køreplanen, bortset fra at der som følge af beslutning i budgetforlig fra 2014 til 2015 blev gennemført en mindre udvidelse af kørselsomfanget på linje 14. Et lidt for højt beregnet passagerantal i de foregående år, som

resulterer i et faldende opgjort årligt passagertal, kombineret med et stigende antal køreplantimer, resulterer i et faldende beregnet tal for antal påstigninger pr. køreplantime. Dette tal giver dog af de nævnte årsager ikke et retvisende billede.

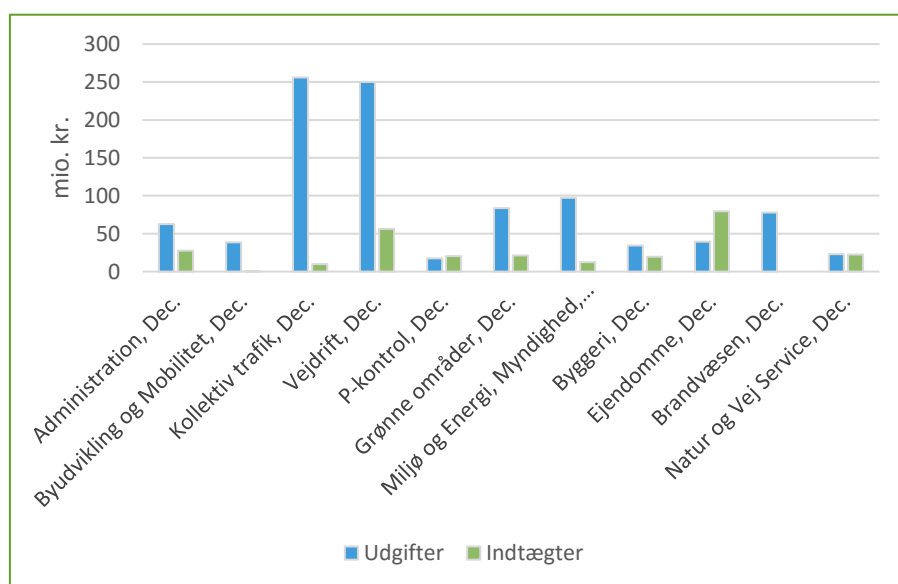
Medio 2017 begynder letbanen at køre. Letbanekøretøjerne har en noget større kapacitet og opnår derfor forventeligt også et højere antal passagerer pr. køreplantime og samtidig vil der nedlægges en del buskørsel.

Ressourcer

De samlede bruttoudgifter (drifts- og anlægsvirksomhed) for Teknik og Miljø er på ca. 4,7 mia. kr. i 2017. Bruttoindtægterne (primært AffaldVarme, Byudvikling og Mobilitet samt Natur og Vej Service) udgør ca. -3,4 mia. kr., og nettobudgettet er dermed 1,3 mia. kr. fordelt på anlæg og drift. Områder, som Teknik og Miljø har økonomisk ansvar for (decentraliseret) udgør netto ca. 0,7 mia. kr.

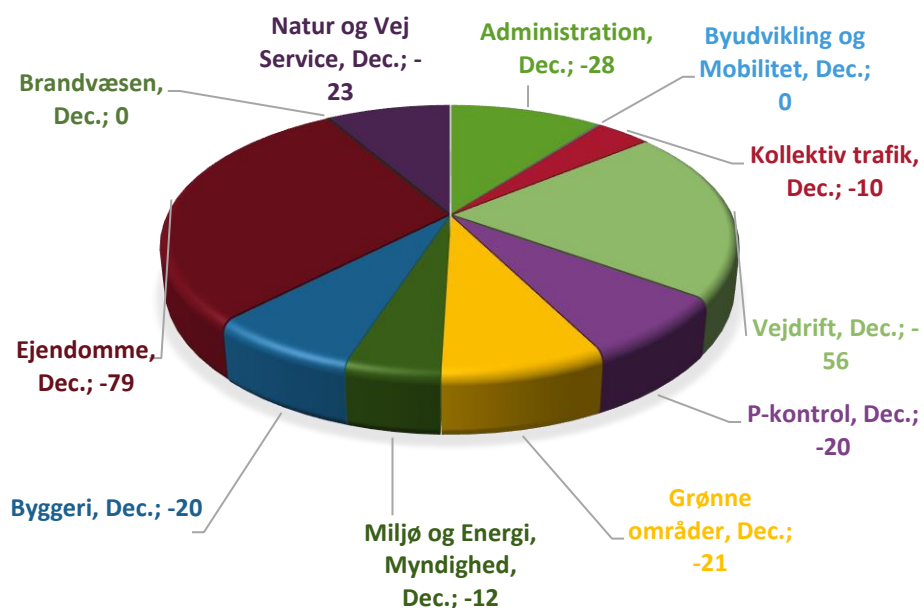
I figuren nedenfor er driftsudgifterne fordelt på udgifter og indtægter for Teknik og Miljø's decentraliserede sektorer:

Fordeling af (decentraliseret bruttodrift) i budget 2017 (mio. kr.)

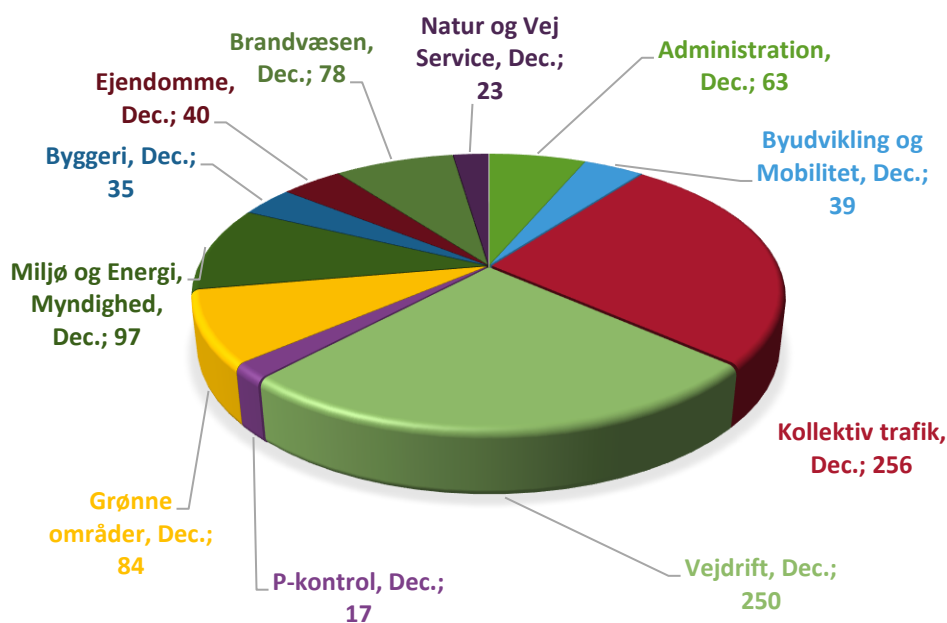

I figurene nedenfor er disse udgifter fordelt på hovedområder (hvh. bruttodriftsudgifter og -indtægter). De ikke-decentraliserede områder og de takstfinansierede områder er holdt uden for opgørelsen.

Fordeling af decentraliseret bruttoudgift i budget 2017 på 981 mio. kr.

Fordeling af decentraliseret bruttoindtægt i budget 2017 på - 270 mio. kr.

Noter: Da interne indtægter registreres som en reduktion af udgifterne, er der for både Ejendomme og Natur og Vej Service tale om væsentlig større reelle bruttoudgifter og -indtægter. I Ejendomme er udgifterne på 171 mio. kr. og indtægterne på -211 mio. kr. I Natur og Vej Service er udgifterne på 188 mio. kr. og indtægterne på -187 mio. kr.

Teknik og Miljøs regnskab og budget for 2014 til 2020 (inkl. ikke-decentraliserede områder og de takstfinansierede områder)

1.000 kr. i 2017-priser	R2014	R2015	B2017	BO2018	BO019	BO2020
Nettodriftsudgifter	680.750	708.999	580.372	578.788	553.492	552.168
Nettoanlægsudgifter	235.381	655.140	728.702	643.463	470.112	213.428

*) Regnskab 2014 og regnskab 2015 er fremskrevet til 2017-priser med KL's vægtede fremskrivningsprocenter.

Udviklingen i budgettet

I forhold til den budgetterede udvikling har der frem til 2015 været balance mellem budget og forbrug. Udfordringerne fra regnskab 2015 planlægges rettet op i efterfølgende år. Teknik og Miljø har ved fremsendelsen af budgettet gjort opmærksom på, at der i den kommende budgetperiode er særlige udfordringer på følgende områder:

- Byggesagsbehandling. Der er realiseret et underskud for sektoren på 15,5 mio. kr. i 2015. Der forventes et tilsvarende, yderligere underskud i 2016. Teknik og Miljø har fremlagt en samlet plan for genopretningen af økonomien frem mod 2026. Forligspartierne har i budgetforlig 2017 tilført området 12,4 mio. kr. i 2017, 12,6 mio. kr. i 2018 og 9,6 mio. kr. i 2019 og frem. Beløbet ligger under det behov, der er præsenteret i handleplanen. Forligspartierne har forudsat, at der fastholdes et tilfredsstillende serviceniveau, at der gennemføres yderligere effektiviseringer, samt at områdets gæld på ca. 22 mio. kr. ultimo 2016 afvikles over 25 år.
- Rottebekæmpelse er en lovpligtig opgave. Der har i en årrække været en ubalance i finansieringen af opgaven – bl.a. på grund af væsentlig flere anmeldelser af rotter. Opgaven er genudbudt i 2016 med henblik på kontraktstart 1. januar 2017. Budgettet til opgaven er 2,3 mio. kr./år. Der forventes årlige udgifter til opgaven på 5,2 mio. kr. Ved budgetforliget er området tilført 2,9 mio. kr./år. Rottebekæmpelsen gebyrfinansieres fra budget 2017 således at alle ejendomssejere betaler et gebyr, fastsat ud fra ejendommens værdi. Der vil dermed være økonomisk grundlag for at sikre det aktuelle aktivitetsniveau på området.
- Østjyllands Brandvæsen er dannet pr. 1. januar 2016. Budgettet for det fælleskommunale selskab godkendes herefter af selskabets bestyrelse. I forbindelse med beslutningen om selskabsdannelsen indgik det, at selskabet skulle sikres en økonomi i balance – dog således at selskabet skal realisere tidligere pålagte besparelser via Moderniseringsaftalen. Derimod blev der ikke taget stilling til håndteringen af omprioriteringsbidraget fra Økonomiaftalen vedr. 2016. Omprioriteringsbidraget vedr. Østjyllands Brandvæsen er ca. 1,8 mio. kr., fuldt indfaset i 2018. Da selskabets budget vedr. 2016-2018 ikke reduceres tilsvarende, opstår der en manko i forhold til Aarhus Kommunes budget til området svarende til 1,8 mio. kr.

Sundhed og Omsorg

Effekt

Flere opgaver, flere ældre og stramme økonomiske vilkår har givet Magistratsafdelingen for Sundhed og Omsorg en platform for forandring. Forandringen er forankret i Sundhed og Omsorgs strategi og de fem ledetråde, som har været den værdimæssige ramme for udviklingen i afdelingen siden 2010. Implementering af strategien fordrer, at borgerne indgår som medspillere og at forventningerne til den offentlige service revideres.

De tre første ledetråde er Vi holder borgerne væk, Al magt til borgerne og Vi er sammen med borgerne og de fungerer som de overordnede effektmål for budgettet. De to øvrige ledetråde vedrører Ledelse med vilje og Slip medarbejderne fri og er dermed understøttende for de tre første ledetråde.

Effektmål og strategien angiver rammen og retningen for Sundhed og Omsorgs lokalområder og øvrige institutioner, mens ansvaret for selve planlægningen og udførelsen af ydelserne inden for disse rammer er placeret lokalt.

Sundhed og Omsorg arbejder med at holde borgerne væk, fordi de gerne vil klare sig selv. Det er en strategisk retning, som ligeledes er resultatet af, at de svageste borgeres behov for hjælp fra Sundhed og Omsorg stadig bliver mere kompleks og dermed mere ressourcekrævende. Det skyldes bl.a. et øget antal ældre med handicap, tidligere udskrivning fra hospitalerne og opgaveflytning fra hospitalerne til kommunen. På den baggrund har forligspartierne bag budget 2017 besluttet at afsætte midler til at imødegå udgiftspresset vedrørende ældre med handicap. Desuden skal der udarbejdes en budgetanalyse for området.

Sundhed og Omsorg har det tværgående ansvar for kommunens sundhedsopgaver. På sundhedsområdet er retningen for afdelingen og kommunens arbejde sat i Aarhus Kommunes Sundhedspolitik – 'Sammen om Sundhed - Mere af det der virker!', der blev vedtaget af byrådet i 2014.

SUNDHED OMSORG

Budgetmål i Sundhed og Omsorg

Magistratsafdeling for Sundhed og Omsorg	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Mål 1: Vi holder borgerne væk						
Frem til år 2020 skal middellevetiden i Aarhus Kommune stige med 1,2 år svarende til 0,2-0,3 år pr. år. Mål for 2017 er 82,8 år. Opgørelse er 1 år forsinket	82,0	😊 82,3	82,8	83,0	83,2	83,5
I 2020 skal 9 ud af 10 borgere over 65 år ikke modtage praktisk hjælp eller personlig pleje. Andelen af borgere over 65, der ikke får praktisk hjælp eller personlig pleje i hjemmeplejen i 2017 skal være min. 88,3 %	86,1 %	87,2 %	88,3 %	88,9 %	89,4 %	90,0 %
I 2020 er 40 % borgere over 85 år ikke visiteret til indsatser i hjemmeplejen eller plejehjem	31,1 %	32,4 %	35,4 %	37,0 %	38,5 %	40,0 %
I 2020 er målet en reduktion i antallet af tryksår på 90% sammenlignet med antallet af tryksår i 2015. Målet for 2017 er 419 tryksår og således en reduktion på 50% ift. 2015	709	837	419	293	167	84
Frem til år 2020 skal reduktionen i de forebyggelige indlæggelser (der er set fra 2014-2016) fastholdes for borgere over 65 år. Målene er her befolkningskorrigeret	2.463	2.690	2.629	2.706	2.778	2.841
Mål 2: Al magt til borgerne						
Borgeren bestemmer, hvornår og hvordan hjælpen skal gives (hjemmeplejen): I hvilken grad får du hjælpen på de tidspunkter, der passer dig?	67 %	-	75 %	77 %	79 %	80 %
Tilfredshed med pleje og praktisk hjælp (hjemmeplejen): Hvor tilfreds er du med hjemmehjælpen alt i alt?	69 %	-	77 %	79 %	80 %	85 %
Tilfredshed med pleje og praktisk hjælp (hjemmeplejen): I hvilken grad oplever du, at hjemmehjælperne, der kommer i dit hjem, kender dine behov?	62 %	-	72 %	74 %	75 %	75 %
Mål 3: Vi er sammen med borgerne						
I 2020 er den direkte brugertid i hjemmeplejen steget til 52,0 %. Målet for 2017 er 51,3 %	50,4 %	😊 50,4 %	51,3 %	51,7 %	52,0 %	52,0 %
Gennemsnitlig antal sygedage pr. fuldtidsansat forventes at falde til 11,5 dage i 2020. Målet for 2017 er max 12,5 sygedage pr. fuldtidsansat	13,1	13,6	12,5	12,0	11,7	11,5
I 2020 skal antallet af arbejdsulykker pr. 100 medarbejdere falde til 8,5. Målet for 2017 er 9,4	12,0	10,2	9,4	9,1	8,7	8,5
Andelen af hjælp der sker ved én medarbejder grundet anvendelsen af velfærdsteknologi, skal øges til 80 % i 2020	-	-	65 %	70 %	75 %	80 %
Tilfredshed med teknologiske velfærdsløsninger i hjemmeplejen skal stige til 82 % i 2020. Målet for 2017 er 79 %	77 %	-	79 %	80 %	81 %	82 %
Andelen af plejehjem i kategori 1 og 2 ved kommunalt tilsyn og embedslægetilsyn skal fra 2018 være 100 %. Ved kategori 1 og 2 vurderer tilsynet, at opgaverne efter § 83 og § 86 løses/generelt løses i overensstemmelse med kommunens serviceniveau og at de set forhold er uden alvorlig konsekvens for borgerne	72 %	-	90 %	100 %	100 %	100 %
Nedbringelse af ensomme borgere: Sker det nogensinde, at du er alene, selvom du mest har lyst til at være sammen med andre?	16,0 %	-	11,0 %	9,5 %	8,0 %	8,0 %
Borgere oplever meningsfulde aktiviteter i hverdagen: I hvilken grad har du den nødvendige information om	52 %	-	80 %	80 %	80 %	80 %

mulighederne for aktiviteter for dig? (fx motion, hobby, foreninger og muligheden for at være frivillig)						
Borgere oplever meningsfulde aktiviteter i hverdagen: Hvor ofte benytter du dig af aktiviteterne?	53 %	-	56 %	57 %	58 %	59 %
Hjemlighed i plejehjem: I hvilken grad føler du dig hjemme?	-	63 %	75 %	80 %	80 %	80 %
Rammer og samarbejde med frivillige og pårørende: Antallet af frivillige, som faciliterer- og samarbejder med lokalcentre og plejehjem om aktiviteter for borgerne skal stige frem mod 2020	2.829	😊 2.749	3.200	3.400	3.600	3.700
Rammer og samarbejde med frivillige og pårørende: Frivilligtifredsheden skal bibeholdes på 94 % frem til 2020	94 %	-	94 %	94 %	94 %	94 %
Rammer og samarbejde med frivillige og pårørende: Pårørendestøtte – sammenvejning af tilfredshedsmålinger blandt pårørende til plejehjemsbeboere bestående af fire spørgsmål vedr. støtte, kontakt, information og inddragelse fra personalet	56 %	☹️ 60 %	70 %	75 %	80 %	80 %

* Et minus og/eller manglende smiley betyder, at der ikke forelægger data. Dette kan skyldes, at en undersøgelse ikke er lavet det pågældende år eller, at der er tale om et nyt eller ændret budgetmål.

Særlige indsatsområder i 2017

Omdrejningspunktet i forhold til at indfri målene i strategien er, som det fremgår af de udvalgte budgetmål, Sundhed og Omsorgs rehabiliterende indsats, velfærdsteknologi og medborgerskab. Samtidig arbejdes der løbende med effektiviseringer for at få mål og økonomi til at mødes.

I Sundhed og Omsorg arbejdes der med virkeliggørelsen af Kærlig Kommune. Det har indflydelse på tilrettelæggelsen og organiseringen af kerneopgaven. For det første implementeres en faglig forløbsmodel, der har til hensigt at styrke det tværfaglige samarbejde og understøtte det sammenhængende borgerforløb. For det andet ændres der på selve organiseringen, således at de nødvendige sundhedsfaglige kompetencer samles i de samme organisatoriske enheder.

I forbindelse med ovenstående vil Sundhed og Omsorg også sætte særligt fokus på sygeplejerskernes rolle, arbejdsopgaver og organisering. Dette sker særligt som følge af det oplevede opgavepres fra sygehusene, hvor de accelererede patientforløb stiller nye udfordringer for varetagelsen af det nære sundhedsvæsen. Dette kalder både på, at den traditionelle opgaveløsning effektiviseres, ligesom der skal stilles skarpt på fremtidens sygeplejekompetencer og organiseringen. I Sundhed og Omsorg er der derfor sat et arbejde i gang, der på den ene side skal kan bidrage til effektivisering ved bl.a. i højere grad at arbejde med borgeroplæring, velfærdsteknologi og delegering og samtidig skal bidrage til, at Sundhed og Omsorg sikrer høj sygeplejefaglig kvalitet i opgaveløsningen.

Kvalitet og faglighed samt målet om at nedbringe tiden anvendt på dokumentation arbejdes der i 2016 og 2017 målrettet på via udskiftning af omsorgsjournalen til en nyudviklet platform, Cura, der bl.a. understøtter det mobile dokumentationsarbejde bedre. Den nye journal er endvidere bygget på det fælleskommunale dokumentationssprog, Fællessprog III, som indebærer en forbedret faglig tilgang.

ORGANISATION OG YDELSER

- Drift af lokalcentre og plejeboliger
- Pleje og praktisk hjælp til alle borgere uanset alder
- Hjælpe midler til alle borgere uanset alder
- Aktivitets- og sundhedsfremmetilbud
- Sundhedsfremme, forebyggelse og genoptræning i hele Aarhus Kommune
- Rehabilitering
- Madtilberedning og drift af caféer på lokalcentre
- Inddragelse af frivillige og civilsamfund

6-by nøgletal

Ældreområdet:

Nettodriftsudgifter til ældreområdet – regnskab 2014 (6-by nøgletal)

<http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/Diverse-rapporter/6-by-noegletal/6-by-noegletalsrapport-2015.pdf#page=56>

Sundhedsområdet:

Udgifter pr. indbygger på medfinansieringsområdet – regnskab 2014

(6-by nøgletal)

<http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/Diverse-rapporter/6-by-noegletal/6-by-noegletalsrapport-2015.pdf#page=36>

Udgifter til ambulansetræning/genoptræning og vederlagsfri fysioterapi pr. indbygger – regnskab 2014 (6-by nøgletal)

<http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/Diverse-rapporter/6-by-noegletal/6-by-noegletalsrapport-2015.pdf#page=36>

Udgifter til sundhedsfremme og forebyggelse (6-by nøgletal)

<http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/Diverse-rapporter/6-by-noegletal/6-by-noegletalsrapport-2015.pdf#page=37>

Udgifter til færdigbehandlede patienter (6-by nøgletal)

<http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/Diverse-rapporter/6-by-noegletal/6-by-noegletalsrapport-2015.pdf#page=37>

Aktivitets- og produktivitetstal for Sundhed og Omsorg

Produktivitetstal	R 2014	R 2015	B 2016	B 2017
Direkte brugertid hjemmeplejen ¹	50,4 %	50,4 %	50,7 %	51,3 %
Ansatte pr. plejebolig ²	0,90	0,89	0,92	0,92
Andel plejeboliger, hvor der er en basis pakke af velfærdsteknologi ³	25 %	27 %	48 %	48 %
Antal toiletter med skylle- og tørrefunktion i hjemmeplejen ⁴	355	400	400	400
Andel enkeltmandsforflytninger ved brug af loftlift ⁵	48 %	56 %	66 %	70 %

¹ Brugertidsprocenten (BTP) for pleje og praktisk hjælp i hjemmeplejen i dagtimerne

² Antal fuldtidsstillinger i plejeboliger (excl. sygeplejersker og træningspersonale) og vikarbureauforbrug

i plejeboliger omregnet til stillinger i forhold til det gennemsnitlige antal plejeboliger

³ Udgiften er højere for basispakken til nye boliger (2018 og 2019) end for eksisterende plejeboliger. Basispakken til de øvrige eksisterende plejeboliger omfatter ud over skylletørretoilet en række andre teknologier, fx påklædnings-hygienestol. I nye plejeboliger er der en bredere vifte af teknologier, eksempelvis gennemgående loftlift.

⁴ I 471 boliger (25 pct.), der er renoveret frem til 2014, er der opsat skylle-tørretoilet (samt øvrige teknologier, som ikke indgår i basispakken). Den procentvise stigning fra år til år, kan ikke

direkte omsættes til en udgiftsstigning. De renoverede boliger (471) forventes først at få hele basispakken i 2018 og 2019, hvilket medfører en ekstra udgift i disse år.

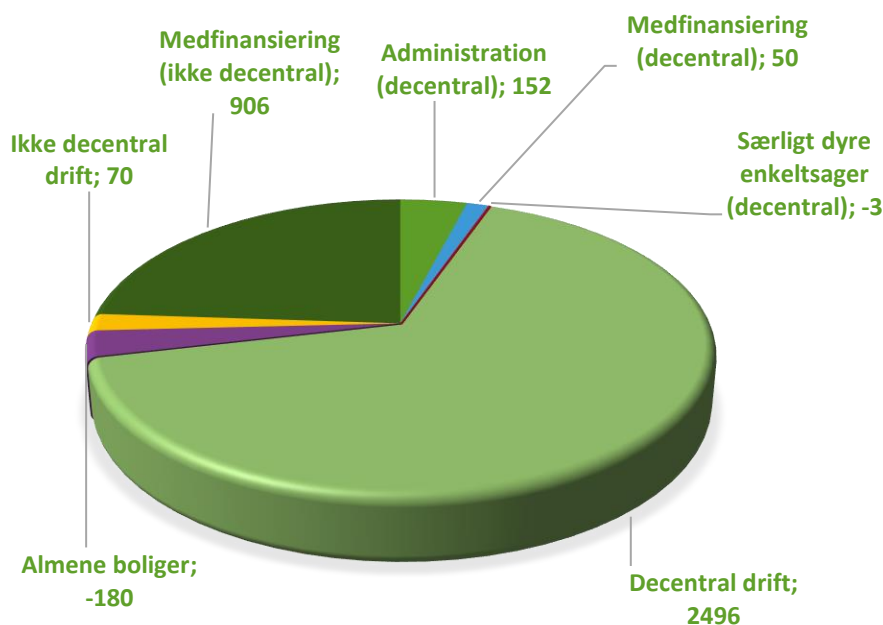
⁵ Tallet angiver andelen af forflytninger ved brug af loftlift, der foretages én medarbejder i stedet for to. Det omfatter loftslifte i plejeboliger og hjemmepleje.

Sektorens budget for 2016 til 2020

1.000 kr. i 2017-priser / antal fuldtidsansatte	B 2016	BO 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Nettodriftsudgifter	3.566.440	3.563.535	3.559.981	3.575.743	3.657.502
- Decentraliserede driftsudgifter	2.712.439	2.695.564	2.686.184	2.712.386	2.789.845
- Driftsudgifter uden for decentralisering	854.000	867.971	873.797	863.357	867.657
Nettoanlægsudgifter	260.752	24.828	59.547	91.373	15.707

* Budget 2016 er fremskrevet til 2017-priser med KL's vægtede fremskrivningsprocenter.

Fordeling af nettodriftsbudgettet på det decentraliserede og ikke-decentraliseret driftsområde (sektor 3.31, 3.34 og 3.35) i budget 2017 (mio. kr.)

* Som en del af den decentrale drift er de ca. 7000 borgere i hjemmeplejen og 2200 borgere i plejehjem, som modtager forskellige ydelser fra Sundhed og Omsorg. De væsentligste ydelser er personlig pleje og praktisk hjælp, sygepleje, træning og hjælpemidler. Derudover består den decentrale drift af bygninger, elever m.m.

Udviklingen i budgettet

Hovedparten af budgettet på ca. 3,5 mia. kr. udgøres af det decentraliserede område på ca. 2,7 mia. kr. Budgetterne uden for decentralisering udgøres primært af aktivitetsbestemt medfinansiering og almene boliger.

De væsentligste ændringer på det decentraliserede område:

- Byrådets beslutning om selvstyrebuffer indebærer, at Sundhed og Omsorg reducerer budgettet på sektor 3.31 med 20,8 mio. kr. pr. år.
- I 2020 forventes Værdighedsmilliarden at blive en del af det kommunale bloktilskud. Derfor er budgettet øget med 44,9 mio. kr. i 2020.
- Sundhed og Omsorg har fået tilført 3,8 mio. kr. fra budgetforliget i 2017 og frem til aflastning af pårørende til demensramte, ferieordning for ældre med handicap og uddannelse af frivillighedskoordinatore. Derudover tilføres 6 mio. kr. i 2017 vedr. ældre med handicap. I 2017 og 2018 skal Sundhed og Omsorg desuden i samarbejde med Sociale Forhold og Beskæftigelse udmønte 5 mio. kr. årligt til investering i nye og billigere løsninger for ældre handicappede mellem 60 og 67 år.
- I budgetforliget fik Sundhed og Omsorg desuden tilført Aarhus Kommunes andel af de på landsplan afsatte midler til den ældre medicinske patient. Og fra den aktivitetsbestemte medfinansiering blev der afsat 6 mio. kr. i 2017 og 12,5 mio. kr. i 2018 og frem til en investeringsmodel, der skal forebygge indlæggelse for 0-2-årige og for ældre på 65 år og derover.
- Der er indarbejdet reguleringer af budgetmodellerne fra -2,2 mio. kr. i 2017 til 32,8 mio. kr. i 2020.

På budgettet uden for decentralisering er der indarbejdet ændringer på almene boliger på mellem 5,8 og 13,2 mio. kr. i budgetperioden. Det skyldes bl.a. stigende nettoudgifter til ændrede vedligeholdelsesplaner. Desuden forventes udgifter til indbetaling til Landsbyggefonden på gennemsnitligt 7,7 mio. kr. pr. år. Hertil kommer forventet åbning af Generationernes Hus i 2019, som medfører nettomerindtægter på 5,3 mio. kr. i 2019 og 11,1 mio. kr. i 2020.

Kultur og Borgerservice

Effekt

Kultur og Borgerservice varetager en række serviceopgaver inden for hovedområderne, **Sport og Fritid, Kultur** samt **Borgerservice og Biblioteker**.

Hvert af de tre hovedområder har sin egen politik, som fastlægger retning og udviklingsstrategi samt konkrete indsatsområder. Politikkerne udgør et væsentligt styringsgrundlag for de tre områder.

Borgere, brugere, Kulturudvalget og andre interessenter inddrages i processen frem mod vedtagelsen af en ny politik.

I forlængelse af politikkerne opstilles budgetmålene, som afspejler udvalgte kerneopgaver i Kultur og Borgerservice.

Ydelser i Kultur og Borgerservice

- Boldbaner, haller og idrætslokaler
- Tennisbaner, svømmehaller og friluftsbade
- Atletikbaner og skøjtehal
- Tilskud til foreningsaktiviteter og lokaler
- Musikhuset
- Symfoniorkester
- Musikskole
- Godsbanen
- Børnekulturhuset
- Filmby Aarhus
- Tilskud til bl.a. ARoS, Den Gamle By og Moesgaard m.fl
- Borgerservice
- Hovedbiblioteket
- 18 medborgercentre
- Stadsarkiv
- Events

Sport og Fritid	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
1. delmål: Deltagelsen i foreninger og aftenskoler skal være på samme niveau eller højere end gennemsnittet for de seneste 3 år		☹️				
Børn og unges deltagelse i folkeoplysende foreninger						
Antal deltagertimer	5.489.955	5.404.437	5.493.953	5.493.953	5.493.953	5.493.953
Deltagertimer pr. indbygger i aldersgruppen	60,2	59,9	59,9	61	61	61
Antal deltagere i aftenskolekurser	45.537	49.639	47.559	47.559	47.559	47.559
Deltagere i forhold til befolkningstal (%)	17,4	18,6	17,4	17,1	17,1	17,1
Antal deltagere i aftenskoleforedrag	42.072	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Deltagere i forhold til befolkningstal (%)	16,1	15,3	14,5	14,4	14,4	14,4
2. delmål: Kapaciteten af den offentlige åbningstid i svømmehallerne og i skøjtehallen skal have en udnyttelsesgrad på niveau med eller er højere end gennemsnittet for de seneste 3 år		😊				
Antal gæster i alt				830.925	830.925	830.925
Antal betalende gæster i alt	401.996	426.260	468.640	468.640	468.640	468.640
Antal gæster gns. pr. åbningstime	37,2	64,1	60	60	60	60
3. delmål: Brugerne af kommunale foreningsfaciliteter skal være tilfredse		☹️				
Kommunale idrætsanlæg og svømmehaller - Betalende gæster						
Tilfredshed med fysiske faciliteter		77%	75%		75%	
Tilfredshed med service		89%	91%		91%	
Generel tilfredshed		90%	84%		84%	
Kommunale idrætsanlæg og svømmehaller - Foreninger og institutioner						
Tilfredshed med fysiske faciliteter		55%	70%		70%	
Tilfredshed med service		64%	75%		75%	
Generel tilfredshed		84%	81%	-	81%	
Øvrige kommunale foreningslokaler						

Tilfredshed med fysiske faciliteter		48%		65%		
Tilfredshed med service		72%		65%		
Generel tilfredshed		86%		84%		
Kommunale lokaler til aftenskoleundervisning						
Tilfredshed med fysiske faciliteter		48%		65%		
Tilfredshed med service		67%		76%		
Generel tilfredshed		70%		75%		
4. delmål: Foreningsdeltagelsen i de udvalgte udsatte boligområder skal stige. På langt sigt er det målet, at foreningsdeltagelsen i de udsatte boligområder skal nærme sig Aarhus-gennemsnittet						
Foreningsdeltagelse blandt børn i folkeskolen med bopæl i udvalgte udsatte boligområder						
Gellerup/Toveshøj		62%	65%	Ingen måling	65%	Ingen måling
Bispehaven		58%	68%	Ingen måling	68%	Ingen måling
Herredsvang		65%	59%	Ingen måling	59%	Ingen måling
Viby Syd		51%	59%	Ingen måling	59%	Ingen måling
Langkærparken (Tilst)		65%	65%	Ingen måling	65%	Ingen måling
Reference: Andel af folkeskoleelever i alt i Aarhus Kommune, som deltager i en foreningsaktivitet i fritiden		81,0%	81,5%	Ingen måling	81,5%	Ingen måling
5. delmål: De elever, som er tilknyttet Elite Sports Akademi Aarhus (ESAA), skal have et højt sportsligt niveau og opleve en god sammenhæng mellem elitesport og skolegang						
Andel af ESAA-elever, som deltager på internationalt niveau	25%	31%	25%	25%	25%	25%
Andel af ESAA-elever, som deltager på højeste nationalt niveau	50%	50%	50%	50%	50%	50%
Andel af ESAA-elever, som deltager på regionalt niveau1	25%	19%	25%	25%	25%	25%
Andel af ESAA-eleverne, som angiver, at ESAA giver en god sammenhæng mellem sport og skole	-	-	-	85%	-	85%
6. delmål: Aarhus Events skal bidrage til at skabe vækst i turisme via hvervning, udvikling og afvikling af events						
Overnatninger	817.907	955.826	1.067.000	994.000	994.000	994.000
7. delmål: Aarhus Events skal bidrage til, at Aarhus opleves af samarbejdspartnere inden for eventområdet, som en attraktiv og samarbejdsorienteret eventby		Måling foretages		Måling foretages		
8. delmål: Aarhus Events skal bidrage til, at Aarhus opleves som en attraktiv by at besøge, bo eller bosætte sig i.		Måling foretages		Måling foretages		

Kultur	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
9. delmål: Aarhus' markante kulturelle profil i national og international sammenhæng skal komme til udtryk gennem unikke kulturbegivenheder og gennem international medieomtale						
Antal omtaler af Aarhus 2017 i internationale medier	-	184	1.200	-	-	-
10. delmål: Den kunstneriske kvalitet skal afspejle sig ved en tilfredsstillende publikumssøgning						
ARoS	535.917	569.324	600.000	600.000	600.000	600.000
Den Gamle By	499.247	476.050	450.000	450.000	450.000	450.000
Moesgaard Museum	-	517.603	360.000	360.000	360.000	360.000
Musikhuset Aarhus	409.402	471.220	450.000	415.000	415.000	415.000
Aarhus Symfoniorkester	88.639	89.050	82.000	78.000	78.000	78.000
Århundredets Festival	45.910	-	55.000	50.000	50.000	50.000
4 Aarhus 2017 MEGA events	-	-	240.000	-	-	-
12 Aarhus 2017 fuldmåneevents	-	-	180.000	-	-	-

11. Delmål: Kunstfaglige evalueringer skal vise et højt kvalitetsniveau		Evalueringsikon (smilende ansigt)			Evalueringsikon (smilende ansigt)	
12. delmål: Kulturtilbuddet i Aarhus skal udvikles og udvides, for så vidt angår aktiviteter, genrer, præsentationsformer, målgrupper og geografisk		Evalueringsikon (smilende ansigt)				
Frivillige	-	-	500	-	-	-
Andel af borgere i Regionen, der har deltaget i Aarhus 2017 programaktiviteter	-	-	20%	-	-	-
Kulturskoler i Aarhus						
Antal instrumentalelever	1.960	1.930	1.700	1.700	1.700	1.700
Decentrale kulturtilbud	29	29	23	23	23	23
Antal undervisningstimer pr. uge WMC	75	64	72	70	72	72
Antal forestillinger fordelt på genrer i Musikhuset						
Dans	17	16	12	12	12	12
Shows og musicals	126	197	160	160	160	160
Teater	167	67	60	60	60	60
Rytmask musik	226	197	200	200	200	200
Operaforestillinger	37	34	30	30	30	30
Klassiske koncerter	58	56	45	45	45	45
Øvrige forestillinger	622	542	500	500	500	500
Aktiviteter i alt	1.253	1.109	1.007	1.007	1.007	1.007
Oversigt over aktiviteter i Aarhus Symfoniorkester						
Symfonikoncerter	61	62	50	50	50	50
Gratis koncerter	4	4	4	4	4	4
Symfonikoncerter børn og unge	19	17	15	15	15	15
Kammerkoncerter børn og unge	71	89	65	65	65	65
Sceniske forestillinger	16	16	12	12	12	12
Kammerkoncerter inkl. Foyerkoncerter	10	8	10	10	10	10
Lokalcenterkoncerter	6	6	6	6	6	6
Udendørskoncerter	1	2	2	2	2	2
Udenlands turnékoncerter	0	0	0	0	0	0
Aktiviteter i alt	188	204	164	164	164	164
13. delmål: Rådgivning og faciliteter, der støtter op om produktion af kultur, skal styrkes		Evalueringsikon (smilende ansigt)				
Godsbanens belægningsprocent						
Projektarb. Pladser udlejes 1 år	98	100	100	100	100	100
Små projektrum	98	100	100	100	100	100
Store projektrum	82	91	90	90	90	90
Prøvelokaler	75	87	85	85	85	85
Mødelokaler	76	63	75	75	75	75
Gæsteboliger	80	83	80	80	80	80
Åbne Scene	80	94	90	90	90	90
Rå hal	55	58	55	60	60	60
Ridehuset	54	45	55	55	55	55
Filmby Aarhus belægningsprocent						
Studie 1	66%	49%	64%	64%	64%	64%
Studie 2	42%	36%	56%	56%	56%	56%

Borgerservice og Biblioteker	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
14. delmål: Åbningstiden i Borgerservice og Biblioteker skal som minimum fastholdes i 2017-2020		Evalueringsikon (smilende ansigt)				
Dokk1 (Hovedbiblioteket)		47,5	57	57	57	57
Dokk1 (Borgerservice)		31,7	32	32	32	32
Adgang til salene m.m. på Dokk1 fra kl. 21.00-22.00		5	5	5	5	5

<u>De store medborgercentre:</u> Højbjerg, Risskov, Viby og Åby		43	43	43	43	43
<u>De mellemstore medborgercentre:</u> Gellerup, Hasle, Lystrup, Tilst og Tranbjerg		26,2	24,4	26,4	26,4	26,4
<u>De små medborgercentre:</u> Beder-Malling, Egå, Harlev, Hjortshøj, Kolt-Hasselager, Sabro, Skødstrup, Solbjerg og Trige		7,4	7,7	7,7	7,7	7,7
Antal fysiske enheder med ubemandet åbningstid (inkl. Dokk1)		17	17	17	17	17
15. delmål: Den samlede besøgsaktivitet i Dokk1 og på medborgercentre skal som minimum fastholdes i perioden 2017-2020						
Besøg Biblioteker (i 1.000)						
Dokk1 (Hovedbiblioteket)	507	940	950	1.030	1.030	1.030
Medborgercentre	1.537	1.490	1.200	1.200	1.200	1.200
Besøgstal i alt	2.044	2.430	2.230	2.230	2.230	2.230
16. delmål: Borgerservice og Biblioteker skal arbejde for lige muligheder på tværs af etniske skel og for udbredelsen af aktivt medborgerskab samt udbud af kulturelle tilbud						
Aktive bibliotekslånere						
% af registrerede lånere*	12,9	12,8	16,7	17,1	17,5	17,8
% af samlet indbyggertal**	15,6	16,2	16,7	17,1	17,5	17,8
*Personer med udenlandsk herkomst andel ud af alle reg. bibliotekslånere						
**Personer med udenlandsk herkomst andel ud af Aarhus samlede indbyggertal						
17. delmål: Borgerservice og Biblioteker skal tilbyde en bred vifte af arrangementer samt kurser af folkeoplysende karakter. Der skal fokuseres på børns læselyst og læseglæde. Fra 2015 og fremover skal der være mindst 15 borgervendte services, der drives helt eller delvist af frivillige						
Antal udbudte kurser	274	269	300	300	300	300
Antal kursister i alt	1.639	1.409	1.700	1.700	1.700	1.700
Antal borgervendte services, der drives helt eller delvist af frivillige	15	48	40	40	40	40
Antal arrangementer for førskolebørn herunder læsearrangementer	531	300	340	340	340	340
Antal arrangementer for skolebørn herunder læsearrangementer	591	539	500	500	500	500
Antal samarbejder om borgervendte aktiviteter	41	86	100	100	100	100
18. delmål: Aarhus Stadsarkiv skal indsamle dokumentation om Aarhus' historie fra borgere og kommunale myndigheder samt formidle byens historie gennem borgerinddragende aktiviteter						
Digital tilgængelighed						
Antal unikke brugere på Stadsarkivet digitale platforme		7.965	17.400	19.600	19.600	19.600
Antal åbne, digitale filer lagt online (private og offentlige)		5.246	300.000	300.000	300.000	300.000
Digitale filer og Terabyte						
Antal afleveringer til "smartarkivering.dk"	121	155	125	125	125	125
Antal Terabyte i Digitalt Arkiv (private og kommunale, men overvejende kommunale)		6TB	12TB	16TB	16TB	16TB
Dokumentation						
Antal afleveringer fra private	110	86	70	70	70	70
Antal hyldemeter afleveret fra den kommunale forvaltning	300	780	150	150	150	150

Borgerinddragelse						
Antal frivillige	51	75	75	75	75	75
19. delmål: På obligatoriske selvbetjeningsområder, hvor andelen af transaktioner, der foregår via digital selvbetjening, er under 80 %, skal andelen af digital selvbetjening stige med 10 % om året frem til 2020. På obligatoriske selvbetjeningsområder, hvor andelen af transaktioner, der sker via digital selvbetjening, er over 80 %, skal niveauet som minimum fastholdes frem til 2020		☺				
Flytning	91%	87%	87%	87%	87%	87%
Sundhedskort	84%	88%	88%	88%	88%	88%
Navne- og adressebeskyttelse	-	-	95%	95%	95%	95%
Bopælsattest	-	-	80%	80%	80%	80%
Adresseforespørgsel	-	-	80%	80%	80%	80%
Vielse	-	-	80%	80%	80%	80%
20. delmål: Andelen af digitale udlån af bøger, lydbøger og film skal stige i perioden 2017-2020						
Bøger	1,2%	2,5%	2,5%	3,0%	3,0%	3,0%
Lydbøger	32,6%	55,3%	65,0%	74,0%	74,0%	74,0%
Film	9%	12,7%	13,0%	15,0%	15,0%	15,0%
21. delmål: Folkeregistret skal sikre korrekt personregistrering. Kontrolarbejde skal effektivt afdække socialt snyd						
Maksimalt antal borgere på ukendt adresse		773	700	650	650	650
Maksimalt antal borgere uden fast bopæl		488	450	450	450	450
Provenu ved kontrolvirksomhed i MKB						
Tilbagebetalingskrav	390	224	50	50	50	50
Værdi af stoppede ydelser	7.351	4.063	6.000	6.000	6.000	6.000
I alt provenu ved kontrolvirksomhed	7.742	4.287	6.050	6.050	6.050	6.050
Heraf kommunalt provenu	5.446	3.210	4.033	4.033	4.033	4.033
22. delmål: Borgerservice og Biblioteker vil indsamle og udstille åbne data og sørge for, at der bliver afholdt forskellige arrangementer med henblik på at udvikle projekter, understøtte start-up virksomheder og formidle om digitaliseringens risici						
Antal datasæt der bliver tilgængelige hvert år		121	400	500	500	500
Antal arrangementer og kampagner						
Antal arrangementer der anvender åbne data		8	0	10	10	10
Antal arrangementer der understøtter start-up virksomheder		4	4	4	4	4
Antal arrangementer/events under Internet Week Denmark		2	2	2	2	2

6-by nøgletal

Sport og Fritid:

<http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/Diverse-rapporter/6-by-noegletal/6-by-noegletalsrapport-2015.pdf#page=30>

Kultur:

<http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/Diverse-rapporter/6-by-noegletal/6-by-noegletalsrapport-2015.pdf#page=35>

Borgerservice og Biblioteker:

<http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/Diverse-rapporter/6-by-noegletal/6-by-noegletalsrapport-2015.pdf#page=32>

Ydelser

Kultur og Borgerservice er karakteriseret ved primært at løse serviceopgaver, hvor serviceniveauet er fastlagt via byrådet.

Kultur og Borgerservice tilbyder borgerne en række servicetilbud via kommunale institutioner, stiller faciliteter til rådighed for foreningslivet og andre brugere, samt yder tilskud foreninger og selvejende institutioner. Ydelserne er kort oplyst nedenfor.

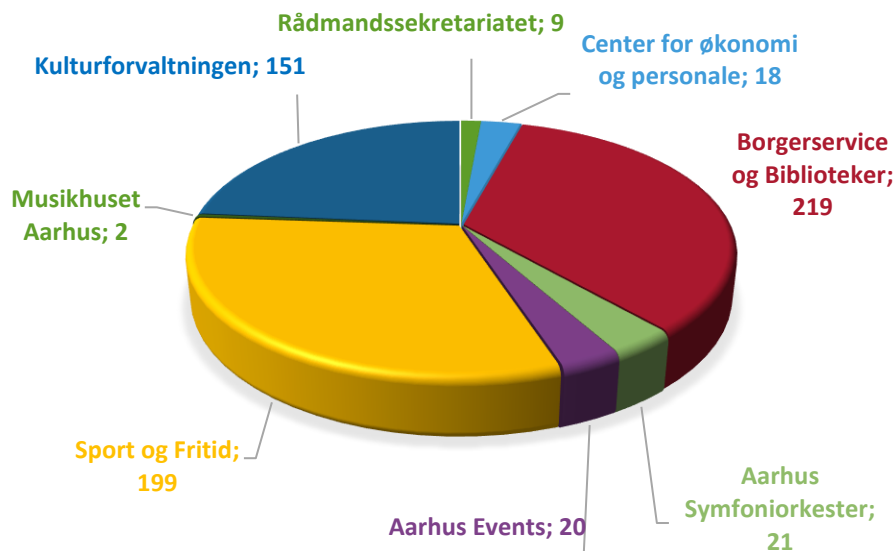

- **Sport & Fritid:** boldbaner, haller og idrætslokaler, tennisbaner, svømmehaller og friluftsbade, atletikbaner, skøjtehal m.v. Dertil kommer tilskud til foreningsaktiviteter og lokaler.
- **Kultur:** Musikhuset, Aarhus Symfoniorkester, Aarhus Musikskole, Godsbanen, Børnekulturhuset, Filmby Aarhus. Dertil kommer tilskud til en række museer og teatre, bl.a. ARoS, Den Gamle By og Moesgaard m.fl.
- **Borgerservice og Biblioteker:** Borgerservicecenter (Dokk1), Hovedbibliotek (Dokk1), 18 medborgercentre og Aarhus Stadsarkiv.
- **Aarhus Events:** Kommunens eventenhed, forankret i Kultur og Borgerservice. Via puljer til sports- og kulturelle events hverves, udvikles og afvikles større og strategiske events.

Ressourcer

Nettobudgettet for Kultur og Borgerservice er på 0,6 mia. kr. Hertil kommer det ikke decentraliserede område og anlæg.

Budget for decentraliseret område 2017

Note: Tilskud til politiske partier (1,2 mio. kr.) er indeholdt under Center for Økonomi og personale

Produktivitetstal for kultur og borgerservice	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Bibliotekerne: Udvikling i antal besøgende ift. løn. 2012=100	90	111	91	91	91	91
Musikhuset Aarhus*: Udvikling i samlede antal besøgende ift. arrangementer. 2013=100	107	112	105	105	105	105
Aarhus Musikskole: Udvikling i antal elever ift. nettoudgifter. 2007=100	111	97	106	106	106	106

*Nyt indeks fra 2013 idet Musikhusets interne regnskabsprocesser har ændret sig

Mio. kr. i 2017-priser	R2015	B 2016	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Nettodriftsudgifter	1.056.159	1.080.045	1.062.058	1.026.971	1.005.549	1.002.612
Nettoanlægsudgifter	315.569	80.660	-17.049	54.983	29.844	27.912

Der budgetlægges med at bruge opsparingen i 2017 og Kulturhovedstad 2017 aftrappes i løbet af 2018.

Børn og Unge

Effekt

Børn og Unge har ansvaret for hovedparten af de kommunale tilbud til de 0-18-årige, herunder drift og udvikling af dagtilbud, skoler, fritids- og ungdomstilbud og børnesundhed.

Et samlet byråd vedtog i december 2015 den nye børne- og ungepolitik som grundlaget for arbejdet med alle børn og unge 0-18 år. Den overordnede vision heri er, at alle børn og unge, der vokser op i Aarhus, skal have mulighed for at realisere deres personlige, sociale og faglige potentiale. Med andre ord skal alle børn og unge være glade, sunde og have selvværd. De skal opleve og bruge medborgerskab, deltage i og inkludere hinanden i fællesskaber. Og de skal udvikle sig til personligt robuste, livsduelige og kreative børn og unge, der bliver så dygtige, som de kan, og som med globalt udsyn og lokal indsigt er rustede til at møde fremtidens udfordringer.

Aarhus Kommunes børne- og ungepolitik tegner således den overordnede vision for Børn og Unges indsatser 0-18 år – lige fra det første møde med sundhedsplejersken, over barnets daginstitution-, skole- og fritidsliv og til vejen ind i en ungdomsuddannelse. Med budgettets effektmål omsætter byrådet denne vision i en mere konkret retning og et politisk fastsat ambitionsniveau for Børn og Unge under ét, som følges i den årlige regnskabsaflæggelse og de toårige kvalitetsrapporter til byrådet. De overordnede effektmål er:

- **Læring og udvikling:** Alle børn og unge udvikler og udfolder deres potentialer optimalt. De er aktive i egen læring, er motiverede, ihærdige og vedholdende, og har de faglige, personlige, sociale og kulturelle kompetencer, der skal til, for at ruste dem til deres videre uddannelses-/dannelsesforløb.
- **Fællesskaber:** Alle børn og unge er en aktiv og værdsat del af et forpligtende fællesskab. De respekterer deres medmennesker og begår sig i forskellighed og mangfoldighed. De deltager aktivt i samfundet som demokratiske medborgere og er bevidste om deres medansvar for det samfund, de lever i.
- **Sundhed og trivsel:** Alle børn og unge har en god og sund opvækst. De trives, er glade og robuste, og de har selvværd og mod på tilværelsen. De er aktive i forhold til egen livskvalitet og er i stand til at træffe reflekterede og kloge valg.

Ydermere har byrådet besluttet at omsætte børne- og ungepolitikens vision og de overordnede effektmål i fire nye faglige strategier, som understøtter Børn og Unges arbejde med at realisere målene. Under overskrifterne 'Samskabelse – forældre som ressource', 'Vidensbaseret ledelse og praksis', 'Tidlige og forebyggende indsatser' samt 'Helhedssyn – øget fokus på de ikke-kognitive kompetencer' skærper de fire nye faglige strategier rammen for arbejdet med for alle børn og unge, og fastholder vigtigheden af at arbejde med de bagvedliggende forhold fremfor at fokusere på synlig risikoadfærd.

Som alternativ til detailstyring angiver vision, effektmål og strategier således den fælles retning for hele organisationen, samt rammerne for det lokale

ORGANISATION OG YDELSER

- Børn og Unge er inddelt i 8 geografiske områder (dagtilbud og skoler), et bydækkende fritids- og ungdomsråde samt en enhedsforvaltning, der skal understøtte de lokale enheder og bidrage til at sikre helhed og sammenhæng i hele 0-18-årsperspektivet.

Børn og Unge har ansvaret for følgende ydelser:

- Dagtilbud, herunder dagplejen
- Folkeskoler, herunder skolefritidsordninger
- Fritids- og ungdomstilbud
- Børnesundhed, herunder Sundhedsplejen og Tandplejen
- Vidtgående specialundervisning til børn, specialskoler, sprogstøtte samt specialpædagogisk bistand

råderum – og inden for dette råderum er selve tilrettelæggelsen af det daglige pædagogiske arbejde lagt i hænderne på de enkelte dagtilbud, skoler og fritids- og ungdomstilbud. Lokalt følges der op på arbejdet med effektmål og strategier i kvalitetsrapporterne og de lokale udviklingsplaner.

Budgetmål i Børn og Unge

Magistratsafdeling for Børn og Unge	R 2014	R 2015	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020
Læring og udvikling						
Andelen af 3-årige børn med dansk som modersmål, der vurderes at have et alderssvarende sprog (obligatorisk sprogvurdering – måltal ikke fastsat)	71,8 %	77,6 %		-	-	-
Andelen af 3-årige børn med dansk som andetsprog, der vurderes at have et alderssvarende sprog (obligatorisk sprogvurdering – måltal ikke fastsat)	1,9 %	1,9 %		-	-	-
Andelen af 3-årige børn med dansk som modersmål, der vurderes at have et alderssvarende sprog (frivillig sprogvurdering – måltal ikke fastsat)	95,3 %	95,3 %		-	-	-
Andelen af børn med dansk som andetsprog, der ved sprogscreening ved skolestart vurderes at have tilstrækkelige danskundskaber, skal være over 40 %	36,9 %	33,0 %	> 40 %	-	-	-
Andelen af folkeskoleelever, som går op til alle bundne prøver og udtræksprøver ved Folkeskolens Prøver, skal være over 95 %	88,4 %	86,9 %	> 95 %	-	-	-
Andelen af folkeskoleelever, som ved Folkeskolens Prøver opnår mindst 02 i gennemsnit i både dansk og matematik, skal være over 95 %	86,9 %	88,8 %	> 95 %	-	-	-
Karaktergennemsnittet for eleverne i Aarhus Kommune skal ligge over landsgennemsnittet for alle fag ved folkeskolens prøver efter 9. klasse	AAK: 7,1 DK: 6,6	AAK: 7,2 DK: 6,9		-	-	-
Gabet i karaktergennemsnit mellem alle elever og den lavest scorende fjerdedel skal indsnævres	3,6	3,5		-	-	-
Karaktergennemsnittet for den højst scorende fjerdedel af eleverne i Aarhus Kommune skal stige	10,4	10,5		-	-	-
95 % af eleverne skal påbegynde en ungdomsuddannelse	90,1 %	91,3 %	> 95 %	-	-	-
95 % af eleverne skal gennemføre en ungdomsuddannelse	92,2 %	91,9 %	> 95 %	-	-	-
Fællesskaber*						
Andelen af elever, der oplever at have en god ven**	98,5 %	-		-	-	-
Andelen af elever, der oplever at have medbestemmelse i skolen	70,3 %	81,1 %		-	-	-
Andelen af elever, der oplever at have medbestemmelse i fritids- og ungdomstilbuddet**	95,6 %	-		-	-	-
Andelen af elever, der ikke oplever at blive mobbet	94,8 %	91,1 %		-	-	-
Sundhed og trivsel						
Andel elever der trives - skoletrivsel**	92,1 %	83,4 %		-	-	-
Andel elever der trives - livstilfredshed**	-	-		-	-	-
Elevernes samlede gennemsnitlige fravær	5,4 %	5,3 %	< 6 %	-	-	-
Andel elever med opmærksomhedskrævende fraværsmønster	18,3%	18,0%	<15,0%	-	-	-
Andel elever, der bevæger sig mindst 4 timer om ugen i skoletiden**	38,9 %	-		-	-	-

Andel elever, der dyrker sport/motion mindst 4 timer om ugen uden for skoletid**	56,8 %	-		-	-	-
Andel 10 mdr. gamle børn, som er undervægtige	5,1 %	5,5 %	😊	< 5 %	-	-
Andel 10 mdr. gamle børn, som er overvægtige	16,7 %	15,4 %	😊	< 15 %	-	-
Andel overvægtige børn i 0.klasse	10,6 %	11,4 %	😊	< 15 %	-	-
Andel overvægtige børn i 6.klasse	15,9 %	16,5 %	😞	< 15 %	-	-
Andel overvægtige børn i 9.klasse	16,2 %	16,5 %	😞	< 15 %	-	-
Andel 3-årige uden fyldninger i tænderne	96,4 %	96,3 %	😊	> 95 %	-	-
Andel 15-årige uden fyldninger i tænderne	63,4 %	64,5 %	😊	> 50 %	-	-
Andel 15-årige med mange huller (> 6 huller)	5,8 %	5,2 %	😊	< 10 %	-	-

* I tillæg til MBUs egne budgetmål vedr. fællesskaber, har byrådet vedtaget fælles effektmål vedr. inklusion på 0-18-årsområdet, som både omfatter MBU og MSB. Der følges særskilt op herpå – se Fælles budgetmål

** I perioden 2009-2014 er disse indikatorer opgjort på baggrund af elevernes besvarelser af Aarhus Kommunes egen 'Store Trivselsdag'; fra og med 2015 er denne undersøgelse erstattet af den nationale obligatoriske elevtrivselsmåling. I 2015 indgik de konkrete spørgsmål, der skulle bruges til at belyse disse indikatorer, ikke i undersøgelsen. Et eller flere spørgsmål til belysning af disse indikatorer forventes dog at indgå fremadrettet. Til regnskab 2016 og 2017 tages der forbehold for eventuelt justerede spørgsmålsformuleringer, ligesom tolerancetærsklen først fastsættes, når data foreligger.

Særlige indsatsområder i 2017

Hensigtserklæringer

Jf. budgetforliget vil Børn og Unge i 2017 arbejde målrettet med følgende hensigtserklæringer:

- Genanskaffelse af computere til skolerne
- Bekæmpelse af radikaliserings

Øvrige særlige indsatser

Med afsæt i de seneste års lokale og nationale beslutninger på børne- og ungeområdet skal især tidligere og mere forebyggende indsatser, øget inklusion og en målrettet udvikling af folkeskolen og fritidsområdet bidrage til børnenes og de unges trivsel, læring og fællesskaber, og deres udvikling 0-18 år. På tværs af disse indsatsområder afhænger succesen af, at videngrundlaget styrkes og at omfanget af videndeling og tværfagligt samarbejde øges - både internt i Børn og Unge og tværmagistratsligt. Endelig er det afgørende, at samskabelsen med forældrene styrkes. I tillæg til arbejdet med at indfri hensigtserklæringerne budgetforliget, vil Børn og Unge derfor i 2017 arbejde målrettet med følgende særlige indsatser:

- Omsætning af børne- og ungepolitikken i 'Stærkere fællesskaber' og nye strategier
- Investering i tidlige og forebyggende indsatser
- Fortsat implementering af folkeskolereformen og den nye FU-plan
- Fælles mål for inklusion og sundhed
- Brugerportalsinitiativet - digitalisering med sigte på bedre viden og videndeling

6-by nøgletal

Skoleområdet:

<http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/Diverse-rapporter/6-by-noegletal/6-by-noegletalsrapport-2015.pdf#page=22>

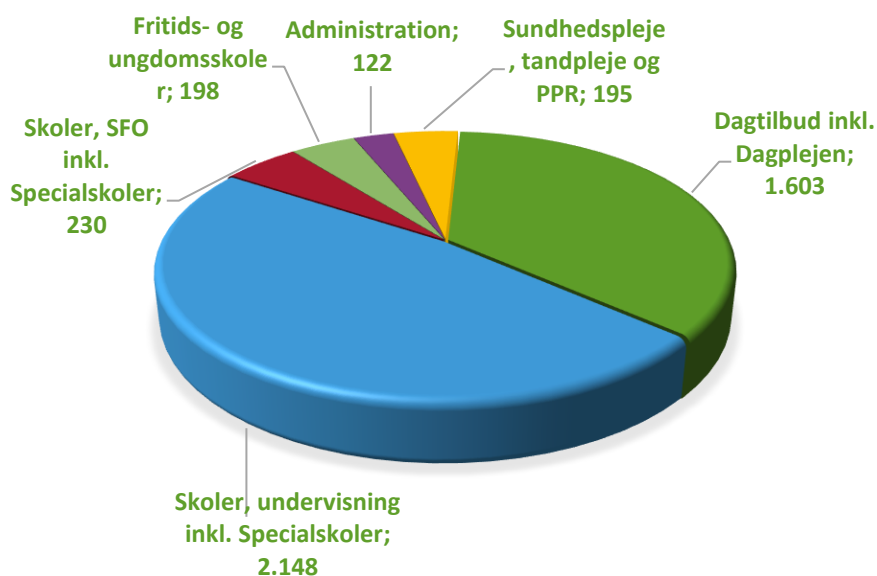
Dagpasning for børn (dagpleje, dagtilbud og SFO):

<http://www.aarhus.dk/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Statistik-og-Ledelsesinformation/Diverse-rapporter/6-by-noegletal/6-by-noegletalsrapport-2015.pdf#page=38>

Ressourcer

Det samlede bruttobudget for Børn og Unge er på ca. 6,3 mia. kr. i 2017. Indtægterne (primært forældrebetaling) udgør ca. 1,1 mia. kr., og nettobudgettet er dermed ca. 5,3 mia. kr. fordelt på anlæg og drift. Budgettet fordeler sig med ca. 4,5 mia. kr. netto på det decentraliserede driftsområde, ca. 0,6 mia. kr. netto på de ikke decentraliserede driftsområde samt i et anlægsbudget på 0,2 mia. kr.

Fordeling af nettodriftsbudgettet på det decentraliserede driftsområde (sektor 5.51) i budget 2017 på 4.496 mio. kr.

Sektorens regnskab og budget for 2015 til 2020

Mio. kr. i 2017-priser / antal fuldtidsansatte	R2015*	B 2016*	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Nettodriftsudgifter	4.922	5.022	5.064	4.996	5.015	5.051
Nettoanlægsudgifter	298	340	247	160	29	14
Gennemsnitlig personaleforbrug	9.974	10.131	10.161	10.050	10.086	10.159

*) Regnskab 2015 og budget 2016 er fremskrevet til 2017-priser med KL's vægtede fremskrivningsprocenter

Udviklingen i budgettet

Børn og Unge har igangsat en sammenhængende indsats, hvor styrket fokus på tidlige og forebyggende indsatser skal medvirke til at realisere den økonomiske politiks krav om årlige effektiviseringer. En forudsætning for at omstille hele Børn og Unge til tidlige og forebyggende indsatser er, at der skal investeres i såvel personalets faglige kompetencer som i indsatser for og sammen med børn og forældre.

Dette afspejles i Børn og Unges budgetforslag for 2017-2020. Det styrkede fokus på tidlige og forebyggende indsatser er hjørnestenen i det ændrede fokus, der følger af den nyligt vedtagne børne- og ungepolitik i Aarhus Kommune. I budgetforslaget for 2017-2020 er der således afsat betydelige midler til investeringer i tidlige og forebyggende indsatser. Midlerne er afsat i regnskaberne for 2014 og 2015, og indgår som del af det samlede effektiviseringsoplæg, som blev vedtaget med budgettet for 2016. I budgetforslaget budgetterer Børn og Unge med fuld anvendelse af alle opsparede midler.

Børn og Unges budgetforslag præges i øvrigt af to forhold, der påvirker budgettet i hver sin retning. På den ene side vokser Aarhus betydeligt i disse år, hvilket medfører, at Børn og Unges budget vokser via budgetmodellerne. Midler fra budgetmodellerne sikrer, at serviceniveauet kan fastholdes samtidig med, at der indskrives flere i Børn og Unges tilbud.

Budgetmodellerne tilfører i det sidste overslagsår ca. 203 mio. kr. i forhold til 2016. På den anden side reduceres budgettet på en række områder som følge af besparelserne i budgetforliget for 2016-2019. Fuldt indfaset er der gennemført besparelser på knap 140 mio. kr.

Børn og Unge har i 2015 og 2016 et meget højt aktivitetsniveau på anlægsområdet. I takt med at større anlægsprojekter afsluttes – eksempelvis den ny Frederiksbjerg Skole – og midler til RULL programmet er opbrugt, betyder det, at anlægsbudgettet i budgetforslaget er støt faldende i budgetperioden.

Borgmesterens Afdeling

Effekter

Borgmesterens Afdeling har, i modsætning til øvrige magistratsafdelinger, der arbejder på de borgerrettede serviceområder, ingen budgetmål. Borgmesterens Afdelings strategi for perioden 2015-2017 er bygget op omkring syv MUST WINS inden for fire overordede emner:

En by i bevægelse

- Kulturhovedstaden i 2017 skal flytte Aarhus fra at være en by i Europa til at være en europæisk by

En byregion med handlekraft

- Vi skaber vækst og arbejdspladser igennem Business Region Aarhus og skal lykkes med seks spor på E45 og afklaring af lufthavnens placering

En god by for alle: Rethink velfærd

- Vi skaber en fælles platform for medborgerskab og innovation på tværs
- Vi vil lykkes med helhedsplanen i Gellerup
- Vi styrker trygheden i byen

Effektiv kommune

- Vi vil gøre Fælles Service til en succes med styr på IT og fokus på de decentrale enheders behov
- Vi vil forbedre den tværgående ledelsesinformation for at styrke byrådet

Ydelser

Borgmesterens Afdelings mission er at hjælpe Byrådet, Magistraten og Borgmesteren med at understøtte, at der skabes vækst, beskæftigelse og udvikling i bysamfundet Aarhus, samt at lede og udvikle organisationen Aarhus Kommune. Borgmesterens Afdeling skal endvidere understøtte, at Aarhus er en god by for alle, med en fælles platform for medborgerskab og innovation på tværs, og med styrkelse af tryghede i byen. Internt i kommunen er det målsætningen at understøtte effektivisering og standardisering, og gøre Fælles Service til en succes, med styr på IT og de decentrale enheders behov.

Borgmesterens Afdelings udførelse af opgaverne bygger på Aarhus Kommunes fælles visioner i "Fortællingen om Aarhus". Opgaverne løses i tæt kontakt med politikere, borgere, bysamfund, virksomheder, leverandører, andre offentlige myndigheder, organisationer, boligforeninger og magistratsafdelingerne i kommunen.

ORGANISATION

- Der er ca. 240 ansatte i Borgmesterens Afdeling, der varetager en række tværgående opgaver i kommunen
- Organisationsdiagram findes på www.aarhus.dk/BA

Ressourcer

Det samlede nettobudget for Borgmesterens Afdeling er på 673,2 mio. kr. i 2017 fordelt på drift og anlæg. Budgettet fordeler sig med 413,8 mio. kr. på det ikke decentraliserede driftsområde, 276,2 mio. kr. på det decentraliserede driftsområde samt et anlægsbudget på -16,8 mio. kr.

Fordeling af nettodriftsbudgettet på det decentraliserede driftsområde (sektor 0.30) i budget 2017 på 276,2 mio. kr.

Sektorens regnskab og budget for 2015 til 2020

Mio. kr. i 2017-priser / antal fuldtidsansatte	R2015*	B 2016*	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Nettodriftsudgifter	590	731	690	680	687	692
Nettoanlægsudgifter	35	25	-17	16	18	8
Gennemsnitlig personaleforbrug	221	220	253	305	305	305

*) Regnskab 2015 og budget 2016 er fremskrevet til 2017-priser med KL's vægtede fremskrivningsprocenter

Udviklingen i budgettet

Faldet i nettodriftsudgifterne kan særligt henføres til det ikke decentraliserede driftsområde, hvor budgettet på såvel tjenestemandspensioner, seniorjob-ordningen samt arbejdsskadeområdet er justeret.

På det decentraliserede driftsområde falder budgettet primært som følge af stigningen i de vedtagne administrative besparelser samt de vedtagne reduktioner af innovationsmidlerne.

Budgetoversigter

Resultatopgørelse

Resultatopgørelsen opsummerer alle udgifts- og indtægtsposter i kommunen og giver dermed det samlede overblik over kommunens økonomiske situation:

mio. kr. / løbende priser	R2015	B2016	KB2016	B2017	BO2018	BO2019	BO2020
Skattefinansierede nettoudgifter							
Drift, ekskl. "hvile i sig selv" virksomheder (2017-priser)	18.517	19.054	18.858	19.250	19.197	19.293	19.499
Pris- og lønstigninger	-684	0	-406	0	422	858	1.315
Renter	-12	20	-21	-19	-23	-24	-27
Finansielle tilskud	195	261	219	130	230	102	89
Skattefinansierede udgifter i alt	18.016	19.334	18.650	19.361	19.827	20.229	20.875
Nettoindtægter:							
Tilskud og udligning	4.371	4.289	4.286	3.448	3.780	3.713	3.633
Skatter	14.481	15.060	15.061	15.884	16.588	17.202	17.696
Indtægter i alt	18.852	19.349	19.347	19.333	20.368	20.915	21.329
Resultat (overskud) vedr. de skattefinansierede driftsområder i alt*	836	15	696	-29	541	686	454
Skattefinansierede nettoanlægsudgifter							
Anlæg, ekskl. takstfinansierede områder (2017-priser)	698	253	1.963	-141	700	711	954
Pris- og lønstigninger	-26	0	-42	0	13	26	52
De skattefinansierede anlægsområder i alt	672	253	1.920	-141	713	737	1.006
Resultat (overskud) vedr. de skattefinansierede områder i alt*	163	-238	-1.224	112	-172	-51	-552,48
Finansiering							
Ændringer i mellemværende med takstfinansierede områder (2017-priser)	731	667	502	180	-22	-50	-40
Nettodriftsoverskud vedr. ældreboliger (2017-priser)	-21	-8	-8	-4	-9	-11	-1
Anlægsudg. til ældreboliger (90%) (2017-priser)**	53	194	760	0	0	0	0
Pris- og lønstigninger	-30	0	-28	0	-1	-4	-4
Finansforskydninger	106	-11	469	-6	-14	-16	-19
Ændringer i den langfristede gæld	-605	-551	145	-874	-557	-239	-165
Ændringer i kassebeholdning	-68	-528	-3.064	814	431	268	-323
Finansiell egenkapital***	-2.325	-2.563	-3.549	-3.437	-3.610	-3.661	-4.213

Minus angiver et underskud

**De resterende 10 % er en skattefinansieret anlægsudgift.

***En negativ finansiell egenkapital angives med et minus. Den finansielle egenkapital består af kassebeholdningen plus langfristede tilgodehavender fratrukket den skattefinansierede lang- og kortfristede gæld.

For at gøre udviklingen i årene 2017-2020 så realistisk som muligt er den finansielle egenkapital i disse år opgjort på baggrund af det korrigerede budget for 2016. I KB 2016 er der medtaget de tillægsbevillinger, som er besluttet af byrådet til og med 13. oktober 2016.

De generelle tilskud og skatteindtægterne er budgetteret ud fra aftalen om kommunernes økonomi for 2017, samt med udgangspunkt i KL's tilskudsmodel.

Skatteindtægterne er budgetteret ud fra en indkomstskatteprocent på 24,4 %, en grundskylds-promille på 24,58 ‰ for almindelige grunde og 12,3 ‰ for produktionsjord, og en dækningsafgift af erhvervsejendomme på 5,75 ‰.

Der er underskud på de takstfinansierede områder i budgetperioden. "Hvile i sig selv"-virksomhederne forøger samlet set deres gæld til kommunen med 555 mio. kr. fra 1.548 mio. kr. ultimo 2015 til 2.103 mio. kr. ved udgangen af budgetperioden.

Der er ikke afsat anlægsmidler til ældreboliger i budgetperioden. Der er dog afsat rådighedsbeløb til ældreboliger i 2016 på 825 mio. kr.

Nettolånoptagelsen (omfattende ældreboliger, "hvile-i-sig-selv"-området, samt de skattefinansieret område) udgør ca. 1,5 mia. kr. i perioden 2017-2020.

Set i relation til kommunens skattefinansierede gæld og den finansielle egenkapital er det dog udviklingen i nettolåntagningen på det skattefinansierede område, der er relevant. På det skattefinansieret område budgetteres der med en nettolånoptagelse på ca. 90 mio. kr. i budgetperioden 2017-2019 under ét. Der er indarbejdet en fuld udnyttelse af lånemulighederne og dermed den størst mulige lånoptagelse af hensyn til at sikre en tilstrækkelig likviditet.

Sammendrag

Sammendraget indeholder nettoudgifter og indtægter. Sammendragets beløb vedrørende årene 2018-2020 har ingen bevillingsmæssig betydning, men tjener som et økonomisk vurderingsgrundlag for de planer og projekter, der ventes fremsendt til byrådet.

Sektor	R-2015	B-2016	BF-2017	BO-2018	BO-2019	BO-2020	
Netto1.000 kroner							
A. DRIFTSVIRKSOMHED (INKL. REFUSION)							
SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE							
1.00	Familieafdelingen	2.359.263	2.384.394	2.432.578	2.409.660	2.429.216	2.449.727
1.40	Beskæftigelsesafdelingen	5.107.151	5.536.379	5.455.002	5.563.405	5.655.860	5.755.078
1.70	Administration m.v.	113.927	109.228	95.377	94.599	94.729	94.729
	I ALT	7.580.340	8.030.000	7.982.956	8.067.663	8.179.805	8.299.533
TEKNIK OG MILJØ							
2.00	Administration	37.596	48.087	34.980	33.601	31.765	31.765
2.10	Arealudvikling	294.212	314.149	310.834	332.920	329.821	327.079
2.20	Planlægning og byggeri	0	0	0	0	0	0
2.30	Trafik og Veje	265.571	246.349	252.824	246.627	244.462	241.670
2.40	Natur og Miljø	119.068	96.653	99.311	95.265	91.489	91.429
2.50	Ejendomsforvaltningen	-51.631	-42.902	-39.701	-40.824	-37.379	-34.423
2.60	Brandvæsen	59.347	76.384	77.640	67.048	62.274	62.274
2.70	Natur og Vej Service	-3.620	363	358	358	358	358
2.90	Affald og Varme	-11.576	-125.170	-155.874	-156.205	-169.297	-167.983
	I ALT	708.966	613.912	580.372	578.788	553.492	552.168
SUNDHED OG OMSORG							
3.30	Foranstaltninger for ældre og handicappede	3.495.849	3.566.440	3.563.535	3.559.981	3.575.743	3.657.502
	I ALT	3.495.849	3.566.440	3.563.535	3.559.981	3.575.743	3.657.502
KULTUR OG BORGERSERVICE							
4.70	Kultur og Borgerservice	1.057.230	1.081.103	1.062.058	1.026.971	1.005.549	1.002.612
	I ALT	1.057.230	1.081.103	1.062.058	1.026.971	1.005.549	1.002.612
BØRN OG UNGE							
5.50	Børn og Unge området	4.922.145	5.022.147	5.063.530	4.996.274	5.015.322	5.051.250
	I ALT	4.922.145	5.022.147	5.063.530	4.996.274	5.015.322	5.051.250
BORGMESTEENS AFDELING							
0.20	Budgetreserver	0	168.225	26.846	2.197	-34.974	-61.787
0.30	Administration m.v.	589.677	731.895	689.969	680.201	686.700	692.120
	I ALT	589.677	900.120	716.815	682.398	651.726	630.333
A. DRIFTSVIRKSOMHED I ALT		18.354.206	19.213.722	18.969.265	18.912.075	18.981.637	19.193.398

Sektor	R-2015	B-2016	BF-2017	BO-2018	BO-2019	BO-2020	
Netto 1.000 kroner							
B. ANLÆGSVIRKSOMHED							
SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE							
1.00	Familieafdelingen	122.091	24.189	36.429	5.419	16.272	0
1.40	Beskæftigelsesafdelingen	0	0	0	0	0	0
1.70	Administration m.v.	0	0	0	0	0	0
	I ALT	122.091	24.189	36.429	5.419	16.272	0
TEKNIK OG MILJØ							
2.00	Administration	0	0	0	0	0	0
2.10	Arealudvikling	-453.588	-51.231	-116.517	-95.743	-91.519	-91.519
2.20	Planlægning og byggeri	-4.080	0	0	0	0	0
2.30	Trafik og Veje	256.444	496.577	267.931	266.988	300.938	117.052
2.40	Natur og Miljø	14.872	8.664	27.338	16.765	2.500	2.500
2.50	Ejendomsforvaltningen	96.793	190.638	363.473	315.169	132.660	56.672
2.60	Brandvæsen	580	5.115	-150.591	5.085	5.085	0
2.70	Natur og Vej Service	0	0	0	0	0	0
2.90	Affald og Varme	742.829	807.870	337.067	135.199	120.449	128.724
	I ALT	653.850	1.457.634	728.702	643.463	470.112	213.428
SUNDHED OG OMSORG							
3.30	Foranstaltninger for ældre og handicappede	67.987	260.752	24.828	59.547	91.373	15.707
	I ALT	67.987	260.752	24.828	59.547	91.373	15.707
KULTUR OG BORGERSERVICE							
4.70	Kultur og Borgerservice	316.805	81.136	-17.049	54.983	29.844	27.912
	I ALT	316.805	81.136	-17.049	54.983	29.844	27.912
BØRN OG UNGE							
5.50	Børn og Unge området	297.834	339.616	246.682	160.035	29.355	14.371
	I ALT	297.834	339.616	246.682	160.035	29.355	14.371
BORGMESTEENS AFDELING							
0.20	Budgetreserver	0	-924.104	-806.363	-103.587	176.444	803.042
0.30	Administration m.v.	35.401	25.269	-16.810	15.772	18.010	7.941
	I ALT	35.401	-898.835	-823.173	-87.815	194.453	810.983
A. ANLÆGSVIRKSOMHED I ALT		1.493.968	1.264.491	196.418	835.632	831.410	1.082.401

Sektor	R-2015	B-2016	BF-2017	BO-2018	BO-2019	BO-2020	
Netto 1.000 kroner							
PRIS- OG LØNSTIGNINGER VEDR. HOVEDKONTO 0-6 (BO-ÅRENE)	-733.101	-442.032	0	431.107	874.579	1.354.346	
C. RENTER							
7.22	Renter af likvide aktiver	-29.038	-20.212	-25.857	-32.109	-31.003	-31.538
7.28	Renter af kortfristede tilgodehavender i øvrigt	-9.643	-5.332	-5.332	-5.332	-5.332	-5.332
7.32	Renter af langfristede tilgodehavender	-18.506	-2.176	-16.179	-16.179	-16.178	-16.179
7.35	Renter af udlæg vedrørende forsyningsvirksomheder	-16.449	-47.565	-36.664	-37.618	-37.207	-35.874
7.50	Renter af byggekreditter og byggelån	0	0	0	0	0	0
7.53	Renter af kortfristet gæld til pengeinstitutter	0	0	0	0	0	0
7.52	Renter af kortfristet gæld i øvrigt	1.930	1.777	1.777	1.777	1.777	1.777
7.55	Renter af langfristet gæld	105.058	144.283	110.560	113.354	116.492	114.310
7.58	Kurstab og kursgevinster	-6.745	-11.784	-13.538	-12.990	-12.439	-11.885
C. RENTER I ALT		26.607	58.992	14.768	10.903	16.110	15.278
D. FINANSFORSKYDNINGER							
8.22	Forøgelse af likvide aktiver	0	0	814.351	430.708	268.047	0
8.25	Forskyd. i tilgodehavender hos staten	187.982	0	0	0	0	0
8.28	Forskyd. i kortfristede tilgodehavender i øvrigt	-251.761	2.334	2.334	2.334	2.334	2.334
8.32	Forskyd. i langfristede tilgodehavender	190.410	256.747	126.466	226.358	98.183	84.779
8.35	Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomheder	-3.197	-1.874	-1.874	-1.874	-1.874	-1.874
8.38	Forskyd. i aktiver vedr. opkrævning for andre	0	0	0	0	0	0
8.42	Forskyd. i aktiver fonds, legater m.v.	103.159	0	0	0	0	0
8.45	Forskyd. i passiver fonds, legater m.v.	-107.564	-9.012	-9.012	-9.012	-9.012	-9.012
8.48	Forskyd. i passiver vedr opkrævning for andre	0	0	0	0	0	0
8.50	Forskyd. i kortfristet gæld (Byggekreditter)	29.455	0	0	0	0	0
8.51	Forskyd. i kortfristet gæld til staten	-5.161	229	229	229	229	229
8.52	Forskyd. i kortfristet gæld i øvrigt	154.217	1.324	6.812	-1.983	-4.053	-6.551

D. FINANSFORSKYDNINGER I ALT		297.539	249.749	939.306	646.760	353.854	69.906
E. AFDRAG PÅ LÅN							
8.60	Afdrag på lån	263.862	334.446	285.722	303.607	333.100	321.053
E. AFDRAG PÅ LÅN I ALT		263.862	334.446	285.722	303.607	333.100	321.053
A + B + C + D + E		19.703.081	20.679.368	20.405.479	21.140.084	21.390.690	22.036.382
F. FINANSIERING							
8.05	Forbrug af likvide aktiver	-68.323	-527.989	0	0	0	-323.386
8.60	Optagne lån	-783.103	-802.309	-1.072.811	-771.902	-475.744	-384.123
7.87	Tilskud og udligning	-4.390.464	-4.298.628	-3.458.421	-3.790.016	-3.723.221	-3.642.514
7.88	Udligning af købsmoms	19.485	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
7.90	Skatter	-14.480.676	-15.060.442	-15.884.247	-16.588.166	-17.201.725	-17.696.359
F. FINANSIERING IALT		-19.703.081	-20.679.368	-20.405.479	-21.140.084	-21.390.690	-22.036.382

Sammendraget er opstillet i følgende priser:

1. Hovedkontiene 0-6 er angivet i 2017-priser (faste priser)
  2. Umiddelbart efter hovedkontiene 0-6 er der for hvert af budgetoverslagsårene under en særlig post anført skønnede pris- og lønstigninger for disse konti.
  3. Hovedkontiene 7 og 8 er angivet i løbende priser (de enkelte års prisniveau)
- Sammendragets beløb vedrørende årene 2017-2019 har ingen bevillingsmæssig betydning, men tjener som et økonomisk vurderingsgrundlag for de planer og projekter, der ventes fremsendt til byrådet.

Ressourcer i afdelingerne

Social forhold og besksæftigelse

Sektor 102 Dectraliserede serviceudgifter

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	2.178.904	2.281.356	2.258.936	2.277.835	2.297.320
Nettobudget	2.228.753	2.281.482	2.258.718	2.277.618	2.296.797
Forventet overskud/underskud ²⁾	-49.849	-126	217	217	523
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	3.998	3.872	4.089	4.306	4.829

1) Nettobudgettet er afgrænset til rammebelagte områder. I budget 2016 er der tale om ajourført budget.

2) Overskud/underskud = ramme - nettobudget (+: overskud; -: underskud).

3) Status ultimo korrigeres fra år til år med overskud/underskud og rentetilskrivning.

Sektor 106 Dectraliserede overførsler

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	66.904	66.998	66.844	67.501	67.505
Nettobudget	66.903	66.998	66.844	67.501	68.832
Forventet overskud/underskud ²⁾	0	0	0	0	-1.327
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	11.347	11.347	11.347	11.347	10.020

1) Nettobudgettet er afgrænset til rammebelagte områder. I budget 2016 er der tale om ajourført budget.

2) Overskud/underskud = ramme - nettobudget (+: overskud; -: underskud).

3) Status ultimo korrigeres fra år til år med overskud/underskud og rentetilskrivning.

Sektor 141 Administration

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	474.865	495.552	462.183	460.537	460.537
Nettobudget	474.834	495.512	462.183	460.537	460.537
Forventet overskud/underskud ²⁾	31	39	0	0	0
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	10.032	10.071	10.071	10.071	10.071

1) Nettobudgettet er afgrænset til rammebelagte områder. I budget 2016 er der tale om ajourført budget.

2) Overskud/underskud = ramme - nettobudget (+: overskud; -: underskud).

3) Status ultimo korrigeres fra år til år med overskud/underskud og rentetilskrivning.

Sektor 143 Decentraliseret overførsel

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	220.379	186.854	217.446	217.364	217.364
Nettobudget	220.371	186.854	217.446	217.364	217.364
Forventet overskud/underskud ²⁾	8	0	0	0	0
Saldokorrekktioner	-11	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	46.712	21.296	21.296	21.296	21.296

1) Nettobudgettet er afgrænset til rammebelagte områder. I budget 2016 er der tale om ajourført budget.

2) Overskud/underskud = ramme - nettobudget (+: overskud; -: underskud).

3) Status ultimo korrigeres fra år til år med overskud/underskud og rentetilskrivning.

Sektor 145 Sprogcenteret

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	27.335	27.907	27.907	27.907	27.907
Nettobudget	27.104	27.907	27.907	27.907	27.907
Forventet overskud/underskud ²⁾	232	0	0	0	0
Saldokorrekktioner		0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	232	232	232	232	232

1) Nettobudgettet er afgrænset til rammebelagte områder. I budget 2016 er der tale om ajourført budget.

2) Overskud/underskud = ramme - nettobudget (+: overskud; -: underskud).

3) Status ultimo korrigeres fra år til år med overskud/underskud og rentetilskrivning.

Sektor 170 Administration - stabene

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	113.832	95.377	94.599	94.729	94.729
Nettobudget	113.832	95.377	94.599	94.729	94.729
Forventet overskud/underskud ²⁾	0	0	0	0	0
Saldokorrekktioner	-71	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	9.943	9.943	9.943	9.943	9.943

1) Nettobudgettet er afgrænset til rammebelagte områder. I budget 2016 er der tale om ajourført budget.

2) Overskud/underskud = ramme - nettobudget (+: overskud; -: underskud).

3) Status ultimo korrigeres fra år til år med overskud/underskud og rentetilskrivning.

Teknik og miljø

Sektor 201 Administration- Teknik og Miljø

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	35.197	34.092	33.582	31.746	31.746
Nettobudget	43.274	34.980	33.601	31.765	31.765
Forventet overskud/underskud ²⁾	-8.078	-889	-19	-19	-19
Saldokorrekktioner	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	4.022	3.134	3.115	3.096	3.077

Sektor 211 Administration- Byudvikling

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	37.130	38.526	38.515	38.477	38.477
Nettobudget	37.096	38.526	38.515	38.477	38.477
Forventet overskud/underskud ²⁾	33	0	0	0	0
Saldokorrekktioner	-26	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-6.248	-6.248	-6.248	-6.248	-6.248

Sektor 213 Kollektiv Trafik

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	242.568	243.428	250.913	250.530	250.478
Nettobudget	247.570	246.110	268.206	265.146	262.404
Forventet overskud/underskud ²⁾	-5.002	-2.682	-17.293	-14.616	-11.926
Saldokorrekktioner	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	3.934	1.252	-16.041	-30.657	-42.583

Sektor 231 Vejdrift

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	187.450	193.396	188.216	186.977	184.069
Nettobudget	187.485	193.738	188.599	187.391	184.482
Forventet overskud/underskud ²⁾	-36	-342	-383	-414	-414
Saldokorrekktioner	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-23.179	-23.521	-23.904	-24.318	-24.731

Sektor 233 P-kontrol

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	-3.057	-3.124	-4.141	-5.158	-5.158
Nettobudget	-3.024	-3.124	-4.141	-5.158	-5.158
Forventet overskud/underskud ²⁾	-33	0	0	0	0
Saldokorrekktioner	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-6.857	-6.857	-6.857	-6.857	-6.857

Sektor 236 Grønne områder

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	62.180	62.305	62.265	62.326	62.380
Nettobudget	67.765	62.210	62.170	62.230	62.346
Forventet overskud/underskud ²⁾	-5.585	95	96	96	34
Saldokorrekktioner	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	1.176	1.271	1.367	1.462	1.496

Sektor 241 Miljø og Energi, myndighed

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	81.669	84.937	80.694	79.847	79.847
Nettobudget	79.471	84.937	80.694	79.847	79.787
Forventet overskud/underskud ²⁾	2.198	0	0	0	60
Saldokorrekktioner	-425	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-1.926	-1.926	-1.926	-1.926	-1.866

Sektor 248 Byggeri

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	7.605	14.958	15.155	12.226	12.226
Nettobudget	9.605	14.958	15.155	12.226	12.226
Forventet overskud/underskud ²⁾	-2.001	0	0	0	0
Saldokorrekktioner	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-13.001	-13.001	-13.001	-13.001	-13.001

Sektor 251 Ejendomme

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	-37.506	-39.610	-40.736	-37.290	-34.336
Nettobudget	-37.813	-39.701	-40.824	-37.379	-34.423
Forventet overskud/underskud ²⁾	307	92	88	89	87
Saldokorrekktioner	-3.593	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-79	12	100	189	276

Sektor 261 Aarhus Brandvæsen

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	73.749	77.640	67.048	62.274	62.274
Nettobudget	74.659	77.640	67.048	62.274	62.274
Forventet overskud/underskud ²⁾	-911	0	0	0	0
Saldokorrekktioner	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	0	0	0	0	0

Sektor 271 Natur og vej service

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	355	358	358	358	358
Nettobudget	355	358	358	358	358
Forventet overskud/underskud ²⁾	0	0	0	0	0
Saldokorrekktioner	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-13.056	-13.056	-13.056	-13.056	-13.056

Sundhed og omsorg

Sektor 331 Foranstaltning for ældre og handicappede

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	2.669.932	2.695.622	2.686.242	2.712.444	2.789.877
Nettobudget	2.669.921	2.695.564	2.686.184	2.712.386	2.789.845
Forventet overskud/underskud ²⁾	11	58	58	58	32
Saldokorrekationer	-13.880	2.226	-2.460	0	0
Status, ultimo ³⁾	71.871	74.155	71.753	71.811	71.843

Kultur og Borgerservice

Sektor 471 Kultur og Borgerservice - decentral

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	651.410	651.668	630.464	615.686	612.749
Nettobudget	666.399	666.668	630.464	615.686	612.749
Forventet overskud/underskud ²⁾	-14.989	-15.000	0	0	0
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	39.983	9.787	9.787	9.787	9.787

Børn og Unge

Sektor 551 Børn og Unge - decentraliseret

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	4.334.179	4.390.118	4.373.842	4.420.757	4.475.611
Nettobudget	4.425.884	4.495.665	4.431.108	4.446.117	4.475.611
Forventet overskud/underskud ²⁾	-91.705	-105.547	-57.266	-25.359	0
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	187.732	82.625	25.359	0	0

Borgmesterens Afdeling

Sektor 031 BA- Administration

1.000 kr. i 2017-priser	B/R 2016* 2016-priser	B 2017	BO 2018	BO 2019	BO 2020
Forventet ramme ¹⁾	269.067	266.205	256.618	256.321	255.558
Nettobudget	279.023	276.205	256.618	256.321	255.558
Forventet overskud/underskud ²⁾	-9.956	-10.000	0	0	0
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	60.426	49.867	49.867	49.867	49.867

Aarhus Kommune
Rådhuset
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C
www.aarhus.dk